Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem



ORGAN ZWIĄZKU ZAWODOWEGO PRACOWNIKÓW MIEJSKICH M. WILNA

ROK. III — WILNO, LUTY – MARZEC 1938 R. — NR 2–3

PRZED WALNYM ZGROMADZENIEM

Za kilka dni ma się odbyć zwyczajne Walne Zgromadzenie Członków Związku Zawodowego Pracowników Miejskich m. Wilna — doroczne Walne Zgromadzenie, których tyle odbyło się od czasu powstania Związku.

Tegoroczne jednak Walne Zgromadzenie winno być owiane innym duchem niż poprzednie, winniśmy iść nań ze specjalnym nastawieniem, z całym zapasem dobrej woli i zrozumienia dla prac i interesów Związku.

Jeżeli kto zapyta dlaczego, odpowiem — bo w roku bieżącym przypada dwudziestolecie istnienia naszej organizacji zawodowej, bo w roku bieżącym Zgromadzenie odbędzie się nie gdzieś w przypadkowym, na ten cel wynajętym lokalu, lecz poraz pierwszy u siebie we własnym Domu Związkowym.

Związek, to wyraz naszej siły zbiorowej, to obrońca naszych zagrożonych praw, to szermierz o lepsze jutro dla swych członków.

A symbolami tej siły i zrozumienia przez nas znaczenia Związku są: jego dwudziestoletnie istnienie i wzniesiony Dom Związkowy.

Ale jesteśmy tylko ludźmi i nie obce nam są przywary i czysto ludzkie uczucia, uczucie krótkowzrocznego egoizmu, ambicji, osobistych niechęci, względnie obojętności wobec rzeczy, które nas bezpośrednio nie dotyczą. — Idąc na Walne Zgromadzenie zostawmy te uczucia w domu, bądźmy li tylko członkami Związku, którym leży na sercu jedynie jego dobro i rozwój rozpoczętych przezeń prac.

Poprzednie Walne Zgromadzenia wykazały u członków duże uspołecznienie i duże zrozumienie dla akcji Związku.

Był to rozumny egoizm, egoizm, że tak się wyrażę — społeczny, uspołeczniony, nie szukający natychmiastowych i bezpośrednich korzyści, ale patrzący dalej w przyszłość i pragnący korzyści nie indywidualnej lecz dla całej grupy ludzi zrzeszonych zawodowo, do której się należy.

Takie ustosunkowywanie się do spraw Związku nie zawiodło nas, wykazały to wyniki zabiegów i pracy Związku.

Tym bardziej więc na tegorocznym Zwyczajnym Walnym Zgromadzeniu winniśmy pamiętać, że jesteśmy tu cząstką Związku i że jego dobro jest zarazem dobrem naszym.

A i z tego należy zdawać sobie sprawę, że Związek — symbol naszej siły zbiorowej, jest silny i zdolny do przeciwstawiania się krzywdzie dopóty, dopóki jesteśmy świadomą swych celów, zwartą gromadą, dopóki, żadne względy uboczne żadna prowokacja nie potrafią tej siły osłabić, dopóki jesteśmy zrzeszeni i zgodni.

Słabość i niezgoda Związku to woda na młyn tych, którzy z nami liczyć się muszą.

Ale dziś jesteśmy silni, a Walne Zgromadzenie wykazać musi, że tej siły świadomi, bo zgodni i sprawom swego Związku szczerze oddani. — Niech więc w dniu Walnego Zgromadzenia nikogo z członków nie zabraknie w Domu Związkowym i niech każdy ma przed oczami cel, do którego nasz Związek dąży.

K

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

Podaje się do wiadomości członków Związku Zawod. Pracowników Miejskich miasta Wilna, że zgodnie z art. 18-ym Statutu, Zwyczajne Walne Zgromadzenie członków Związku odbędzie się w sobotę dnia 26 marca 1938 r. o godzinie 18-ej (6 wieczorem).

W razie nie dojścia do skutku Zgromadzenia w pierwszym terminie, z powodu braku quorum, Zgromadzenie odbędzie się w drugim terminie tegoż dnia o godzinie 19-ej i będzie prawomocne, bez względu na ilość obecnych.

Porządek dzienny Walnego Zgromadzenia:

1) Zagajenie i wybór Prezydium Zgromadzenia.
2) Odczytanie protokułu z ostatniego Zwycz. Walnego Zgromadzenia.
3) Sprawozdanie Zarządu z działalności i finansowe za rok 1937.
4) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej.
5) Zatwierdzenie budżetu na rok 1938.
6) Wniosek Zarządu o zmianę statutu Związku.
7) Wybory ustępujących członków Zarządu i zastępców oraz wybór Komisji Rewizyjnej i Sądu Koleżeńskiego (na wypadek nieuchwalenia nowego statutu Związku).
8) Wniosek w sprawie stypendium im. Marsz. J. Piłsudskiego.
9) Sprawa zlikwidowania zapomogi wydanej w roku 1933 z funduszu stypendialnego X. Biskupa Wł. Bandurskiego.
10) Podanie Jana Kuzi.
11) Wolne wnioski.

Zgromadzenie odbędzie się w Domu Związkowym — przy ul. T. Kościuszki Nr 14-b.

Koleżanki i Koledzy! Nie zapominajcie o obowiązku organizacyjnym, stawcie się licznie na Walne Zgromadzenie.

W związku z mającym się odbyć w dniu 26-go marca b. r. Walnym Zgromadzeniem podaje się do wiadomości członków Związku:

a) Projekt nowego Statutu.
b) Sprawozdanie z budowy Domu Związkowego za rok 1937.
c) Bilans za rok 1937.
d) Budżet na r. 1938 z wykonaniem za r. 1937.

Jednocześnie powiadamia się członków Związku, że sprawozdanie rachunkowe za rok sprawozdawczy 1937 jest wyłożone w Sekretariacie Związku, do wglądu w godzinach urzędowych.

*

Zarząd Związku podaje do wiadomości Koleżanek i Kolegów projekt nowego statutu Związku, opracowany wspólnie z Komisją Statutową, wyłonioną przez Walne Zgromadzenie w dniu 13 marca 1937 roku, — z prośbą o zgłaszanie w Sekretariacie Związku w terminie do 20-go marca r. b. na piśmie swych uwag, by Zarząd Związku miał możność ustosunkowania się do nich przed Walnym Zgromadzeniem.

*

PROJEKT STATUTU
Związku Zawod. Pracowników Miejskich miasta Wilna

I. Nazwa, teren działalności i charakter prawny Związku

Art. 1. Organizacja objęta niniejszym statutem nosi nazwę: »Związek Zawodowy Pracowników Miejskich m. Wilna« i używa pieczęci ze wskazaniem nazwy i siedziby.

Art. 2. Terenem działalności Związku jest m. Wilno.

Art. 3. Siedzibą Związku jest m. Wilno.

Art. 4. Związek jest osobą prawną i może jako taki nabywać, zbywać i obciążać majątek ruchomy i nieruchomy, stawać przed sądem w charakterze pozwanego i powoda i dokonywać wszelkich czynności prawnych.

Art. 5. Związek jest członkiem Zrzeszenia Związków Zawodowych Pracowników Miejskich w Warszawie i wysyła swoich delegatów na walne zjazdy w liczbie określonej art. 9 statutu Zrzeszenia.

Budżet Związku Zawodowego winien obejmować świadczenia na rzecz Zrzeszenia Związków Zawodowych Pracowników Miejskich w Warszawie.

Uchwała o wystąpieniu ze Zrzeszenia Związków może być powzięta większością $^2/_3$ głosów prawomocnego Walnego Zgromadzenia z podaniem sprawy na porządku obrad i zachowaniem warunków, przewidzianych w art. 35 niniejszego statutu.

Art. 6. Związek jest organizacją ściśle zawodową i bezpartyjną, stojącą na gruncie państwowości polskiej.

II. Cele i zakres działania Związku

Art. 7. Związek ma na celu:

a) Zjednoczenie pracowników miejskich, zatrudnionych w Zarządzie Miejskim w Wilnie do wspólnej obrony materialnych, kulturalnych, moralnych i zawodowych interesów członków, oraz reprezentację ich na zewnątrz wobec władz państwowych, samorządowych i instytucji społecznych.
b) podejmowanie akcyj, mających na celu obronę i poprawę bytu materialnego i warunków pracy swych członków,
c) podejmowanie akcyj, mających na celu podniesienie wykształcenia ogólnego i zawodowego, rozwój życia towarzyskiego i sportowego wśród członków,
d) krzewienie poczucia godności, podniesienie stanowiska społecznego swych członków, wyrobienie karności organizacyjnej i solidarności koleżeńskiej,
e) organizowanie samopomocy koleżeńskiej w najszerszym zakresie.

Art. 8. Dla osiągnięcia celów, podanych w art. 7 Związek z zachowaniem obowiązujących przepisów prawnych:

a) organizuje zebrania, konferencje i zjazdy,
b) podejmuje wobec władz samorządowych i państwowych wszelkie akcje, dotyczące pragmatyki służbowej, zasad wynagradzania, zabezpieczenia emerytalnego, pomocy lekarskiej, warunków pracy i t. p.,
c) podejmuje w szerokim zakresie pojętą akcję kulturalno-oświatową, dokształcanie, organizuje księgozbiory, kursy, odczyty i t. p.,
d) popiera życie towarzyskie i koleżeńskie,
e) udziela pomocy prawnej swym członkom w sprawach zawodowych bezpośrednio, bądź też za pośrednictwem Zrzeszenia Związków,
f) popiera wychowanie fizyczne i życie sportowe swych członków,
g) załatwia przez swe organizacje wszelkie zatargi, dotyczące spraw zawodowych i koleżeńskich, oraz rozpoznaje spory między członkami Związku,
h) utrzymuje łączność z pokrewnymi zrzeszeniami i organizacjami zawodowymi pracowników samorządowych, państwowych i prywatnych i współdziała z instytucjami społecznymi, działającymi na danym terenie,
i) zbiera dane statystyczne, organizuje ankiety, dotyczące życia swych członków, podejmuje wydawnictwa zawodowe, prowadzi akcję propagandową, organizuje imprezy dochodowo - rozrywkowe i artystyczne, koncerty, przedstawienia i t. p.,
j) tworzy kasy zapomogowe, pożyczkowe, prowadzi pośrednictwo pracy, zakłada kooperatywy, domy wypoczynkowe i t. p.

III. Członkowie Związku, ich prawa i obowiązki

Art. 9. Członkowie Związku dzielą się na członków zwyczajnych i honorowych.

Członkiem zwyczajnym Związku może być po ukończeniu 21 roku życia:

a) każdy etatowy pracownik miejski,
b) każdy kontraktowy wzgl. ryczałtowy pracownik, pozostający na służbie miejskiej nie mniej niż 6 miesięcy, o ile zatrudnienie jego nosi charakter stały,
c) każdy emeryt miejski.

Pracownicy zwolnieni wzgl. wydaleni ze służby miejskiej przestają być członkami Związku na mocy odpowiedniej uchwały Zarządu Związku.

Osoby, które występują ze Związku dobrowolnie, mogą być skreślone z listy członków na mocy uchwały Zarządu po uprzednim uregulowaniu należnych składek członkowskich oraz wszelkich innych zobowiązań i należności przypadających Związkowi.

Art. 10. Członkami honorowymi mogą być osoby fizyczne specjalnie zasłużone dla Związku.

Godność członka honorowego nadaje Walne Zgromadzenie na wniosek Zebrania Przedstawicieli.

Art. 11. Członków Związku przyjmuje Zarząd przez głosowanie — większością głosów na podstawie odnośnej deklaracji, podpisanej przez 2-ch polecających członków Związku. Nazwiska kandydatów podaje się do wiadomości członków.

Art. 12. Przyjęcie kandydata na członka może być zakwestionowane na piśmie przez jednego lub grupę członków Związku w terminie 14 dni od dnia ogłoszenia o złożeniu deklaracji przez kandydata.

Sprawę przyjęcia w poczet członków Związku rozstrzyga Zarząd.

Art. 13. Każdy członek Związku opłaca jednorazowe wpisowe, składkę miesięczną członkowską i inne świadczenia, uchwalone przez Zebranie Przedstawicieli.

Zarząd Związku prowadzi dokładną ewidencję świadczeń, ponoszonych przez członków.

Art. 14. Zwyczajny członek Związku ma czynne prawo wyborcze do władz Związku i uczestniczy w Walnych Zgromadzeniach z głosem decydującym.

Bierne prawo wyborcze nabywa po roku należenia do Związku.

Członek nie może przekazać innej osobie swych uprawnień wynikających ze statutu.

Członkowi honorowemu przysługuje prawo udziału w Walnych Zebraniach Związku z głosem doradczym.

Art. 15. Członek może być wykluczony ze Związku uchwałą Zarządu, powziętą na mocy prawomocnego wyroku Sądu Koleżeńskiego.

Każdy członek obowiązany jest interesować się życiem organizacyjnym Związku, uczęszczać na zebrania, przestrzegać przepisów statutu, wykonywać uchwały Walnego Zgromadzenia, Zebrania Przedstawicieli, Zarządu i innych władz Związkowych oraz uiszczać w terminie ustalone na rzecz Związku świadczenia.

W razie niewpłacenia świadczeń, wymienionych w ustępie poprzednim, w ciągu 3-ch miesięcy bez usprawiedliwienia się i bez względu na otrzymanie od Związku pisemnego upomnienia, członek Związku może być automatycznie wykreślony ze Związku. Ponowne przyjęcie do Związku takiego członka może nastąpić na mocy uchwały Zarządu po uiszczeniu wszystkich należności. W razie wystąpienia lub wykluczenia ze Związku członek nie może żądać zwrotu wpłaconych przez niego składek względnie innych świadczeń pieniężnych.

Członek Związku nie może występować w sprawach zasadniczych, obchodzących cały ogół członków, bezpośrednio do władz miejskich z pominięciem Zarządu Związku. Nie dotyczy to wystąpień z tytułu zajmowanego stanowiska służbowego. Członkowie Związku nie mogą się uchylać bez dostatecznych podstaw od wkładanych na nich obowiązków. Scisła solidarność związkowa obowiązuje bezwzględnie każdego członka. Za lekceważenie przepisów i władz związkowych, oraz w razie popełnienia przewinień przeciwko etyce zawodowej i koleżeńskiej, członkowie odpowiadają przed Sądem Koleżeńskim. Do czasu decyzji Sądu Koleżeńskiego Zarząd Związku może zawiesić członka w jego prawach i obowiązkach.

O wystąpieniu ze Związku należy składać Zarządowi pisemne oświadczenie.

Art. 16. Członek Związku nie może równocześnie należeć do innego Związku zawodowego pracowników miejskich na terenie Zarządu Miejskiego w Wilnie pod rygorem wykluczenia ze Związku.

IV. Władze Związku

Art. 17. Władzami Związku są:

1) Walne Zgromadzenie,
2) Zebranie Przedstawicieli,
3) Zarząd,
4) Komisja Rewizyjna,
5) Sąd Koleżeński.

Walne Zgromadzenie

Art. 18. Walne Zgromadzenia zwołuje Zarząd Związku najpóźniej w terminie 3-ch tygodni:

a) z własnej inicjatywy,
b) na skutek uchwały Zebrania Przedstawicieli, powziętej większością głosów przy obecności conajmniej połowy Przedstawicieli,
c) na żądanie $^1/_5$ członków Związku,
d) na żądanie Komisji Rewizyjnej,
e) na żądanie Prezydium Zrzeszenia Związków Zawodowych Pracowników Miejskich,

Do zakresu działalności Walnego Zgromadzenia należą:

a) zmiany statutu,
b) nabywanie i zbywanie nieruchomości oraz dysponowanie majątkiem Związku,
c) nadawanie godności członka honorowego,
d) likwidacja Związku.

Wymienione sprawy powinne być poprzednio rozpatrzone i zaopiniowane przez Zebranie Przedstawicieli.

Art. 19. Walne Zgromadzenie wybiera każdorazowo Prezydium w składzie 4-ch osób t. j. przewodniczącego, sekretarza i 2-ch asesorów.

Każde Walne Zgromadzenie (oprócz zebrań w sprawach przewidzianych w ust. 3 art. 5, art. 32 i 36), zwołane z zachowaniem postanowień statutu,

jest prawomocne, o ile liczba obecnych członków nie jest mniejsza od $^1/_3$ ogólnej liczby członków Związku. W razie niedojścia do skutku Walnego Zgromadzenia w pierwszym terminie, z powodu braku quorum, termin następny może być wyznaczony na ten sam dzień o godzinę później z zastrzeżeniem, że zebranie to w drugim terminie jest prawomocne bez względu na ilość obecnych.

Art. 20. Uchwały Walnego Zgromadzenia zapadają zwykłą większością głosów.

Zebranie Przedstawicieli

Art. 21. Przedstawicieli wybierają członkowie Związku na okres 3-letni w stosunku 1 przedstawiciela na każdych 10 członków, w głosowaniu tajnym, przeprowadzanym w poszczególnych wydziałach, przedsiębiorstwach, zakładach i instytucjach miejskich. Kadencja przedstawicieli liczy się od daty zarządzenia ogólnych wyborów. Tryb i sposób dokonywania wyborów określi osobny regulamin, uchwalony przez Zebranie Przedstawicieli.

Zebranie Przedstawicieli zwołuje Zarząd Związku z własnej inicjatywy w miarę potrzeby, conajmniej raz na 3 miesiące oraz na żądanie $^1/_3$ Przedstawicieli wzgl. na żądanie Komisji Rewizyjnej.

Na Zebraniu Przedstawicieli przewodniczy Prezes Związku wzgl. upoważniony przez niego członek Zarządu, za wyjątkiem rozpatrywania spraw wymienionych w pkt. c i h, gdzie przewodniczy członek Związku wybrany z pośród Przedstawicieli przez Zebranie.

Do kompetencji Zebrania Przedstawicieli należą:

a) ogólny nadzór nad wykonywaniem zadań statutem określonych i biegiem spraw Związku,
b) rozpatrywanie i zatwierdzanie sprawozdań z działalności Zarządu i Sądu Koleżeńskiego,
c) rozpatrywanie i zatwierdzanie sprawozdań Komisji Rewizyjnej oraz udzielanie absolutorium Zarządowi,
d) uchwalanie preliminarzy budżetowych,
e) uchwalanie wysokości wpisowego, składek oraz innych świadczeń na rzecz Związku,
f) zarządzanie majątkiem Związku,
g) uchwalanie wytycznych działalności Zarządu,
h) wybór Zarządu w głosowaniu tajnym oraz wybór Komisji Rewizyjnej i Sądu Koleżeńskiego w głosowaniu tajnym lub jawnym,
i) uchwalanie regulaminów dla władz Związku (z wyjątkiem Walnego Zgromadzenia),
j) uchwalanie przepisów wykonawczych do statutu Związku i intrepretacja statutu,
k) decydowanie we wszelkich innych sprawach wniesionych na Zebranie Przedstawicieli o ile nie należą do kompetencji Walnego Zgromadzenia.

Uchwały Zebrania Przedstawicieli zapadają zwykłą większością głosów.

Art. 22. Każde Zebranie Przedstawicieli, zwołane z zachowaniem postanowień statutu, jest prawomocne, o ile liczba obecnych nie jest mniejsza od połowy Przedstawicieli. W razie niedojścia do skutku Zebrania Przedstawicieli w pierwszym terminie z powodu braku quorum, termin następny może być wyznaczony na ten sam dzień o godzinę później z zastrzeżeniem, że Zebranie to w drugim terminie jest prawomocne bez względu na ilość obecnych Przedstawicieli.

Art. 23. Do obowiązków Przedstawicieli należy:

a) wykonywanie uchwał Walnego Zgromadzenia i Zebrania Przedstawicieli,
b) podawanie do wiadomości członków (wyborców) uchwał Zebrania Przedstawicieli i i Zarządu oraz komunikatów.

Art. 24. Porządek obrad Zebrania Przedstawicieli winien być rozesłany Przedstawicielom conajmniej na tydzień przed terminem Zebrania. Przedmiotem obowiązujących uchwał mogą być sprawy, umieszczone na porządku dziennym, bądź uznane przez Zebranie za nagłe. Inne sprawy, zgłoszone podczas Zebrania, są przekazywane Zarządowi dla zajęcia stanowiska i wniesienia pod obrady następnego Zebrania Przedstawicieli.

Zarząd Związku

Art. 25. Zarząd Związku wybiera się na 3 lata przez tajne głosowanie i składa się z 9 członków. Corocznie z Zarządu wychodzi jedna trzecia członków, na których miejsce Zebranie Przedstawicieli wybiera nowych. W pierwszych latach wychodzących oznacza się przez losowanie, następnie zaś ustępują członkowie Zarządu z kolei podług starszeństwa wyboru. Członek ustępujący może być wybrany ponownie.

Dla zastępstwa członków w razie choroby, dłuższej nieobecnosci lub z innych przyczyn wybierani są zarazem zastępcy na ten sam przeciąg czasu w ilości 3-ch osób.

Art. 26. Członkowie Zarządu wybierają z pomiędzy siebie: Prezesa, Wiceprezesa, Sekretarza i Skarbnika. Prezes, Wiceprezes, Sekretarz i Skarbnik stanowią Prezydium Związku.

Zarząd zbiera się w terminach najmniej co dwa tygodnie, Prezydium Zarządu w miarę potrzeby.

Członek Zarządu, który opuści bez usprawiedliwienia się 3 kolejne posiedzenia, automatycznie traci mandat, a na jego miejsce wchodzi kandydat.

Art. 27. Do zakresu działalności Zarządu należy:

a) reprezentacja Związku nazewnątrz. Związek reprezentuje nazewnątrz Prezes lub uprawniony przez niego członek Zarządu,
b) przestrzeganie przepisów statutu i kierowanie pracami Związku zgodnie ze statutem i uchwałami Walnego Zgromadzenia,
c) zawieranie wszelkich aktów prawnych w imieniu Związku i wydawanie pełnomocnictw. Wszelkie akta prawne jak to: umowy, weksle, pełnomocnictwa i t. d. winne być podpisywane przez Prezesa, Sekretarza, względnie ich zastępców i jednego członka Zarządu,
d) przyjmowanie członków Związku i wykreślanie z liczby członków,
e) układanie sprawozdań rachunkowych i ogólnych z każdego roku, składanie ich Zebraniu Przedstawicieli i władzom w terminach, przewidzianych przez ustawy, oraz układanie preliminarzy budżetowych na każdy rok,
f) ściąganie składek członkowskich i wykonywanie budżetu Związku,

g) wydawanie zapomóg,
h) wydawanie pożyczek,
i) przyjmowanie i zwalnianie płatnych funkcjonarjuszy Związku,
j) wykonywanie uchwał walnych zgromadzeń, obrona interesów materialnych i moralnych członków Związku na drodze wystąpień wobec władz i w instytucjach sądowych i administracyjnych,
k) czuwanie nad majątkiem Związku, dysponowanie funduszami w ramach uchwalonego rocznego budżetu, upoważnień Walnego Zgromadzenia i Zebrania Przedstawicieli,
l) odbiór i kwitowanie wszelkiego rodzaju korespondencji pieniężnej, wartościowej, bezwartościowej, poleconej, czekowej i wszelkich paczek, adresowanych do Związku,
m) wybór delegatów na zjazdy, do Zarządu Zrzeszenia Związków i t. d.
n) wybór członków względnie przedstawicieli do Komisyj Związkowych oraz do Komisyj, powoływanych przez Zarząd Miejski,
o) wszelkie inne sprawy nieobjęte niniejszym artykułem, a wypływające z ogólnych założeń statutowych i uchwał Walnych Zgromadzeń lub Zebrań Przedstawicieli, których załatwienie Zarząd uzna za pożyteczne dla celów Związku, a które nie wymagają uchwały Walnego Zgromadzenia lub Zebrania Przedstawicieli,

Art. 28 Dla wykonania zadań, określonych niniejszym statutem Zarząd Związku ma prawo powoływać do współpracy poszczególnych członków Związku oraz tworzyć w miarę potrzeby komisje i sekcje pod osobistą swoją odpowiedzialnością

Sekcje działają w ramach regulaminów uchwalonych przez Zarząd Związku.

Sąd Koleżeński

Art. 29. Sąd Koleżeński składa się conajmniej z 5 członków, wybieranych przez Zebranie Przedstawicieli na przeciąg 1 roku i działający na podstawie uchwalonego przez Zebranie Przedstawicieli regulaminu. Liczba członków Sądu musi być nieparzysta. Prezes i Sekretarz Sądu wybierani są na pierwszem posiedzeniu konstytucyjnem Sądu.

Zadaniem Sądu Koleżeńskiego jest rozpatrywanie i wyrokowanie we wszystkich sprawach wniesionych do Sądu, a dotyczących postępowania członków Związku, stosunków koleżeńskich i innych natury etyczno-koleżeńskiej, w których Sąd uzna się za właściwy.

Zadaniem Sądu jest baczenie nad przestrzeganiem zasady, wyrażonej w pkt. d. art. 7 statutu Związku. Od orzeczeń Sądu Koleżeńskiego przysługuje prawo odwołania się tak osądzonemu, jako też Zarządowi Związku do Sądu Odwoławczego przy Zrzeszeniu Związku Pracowników Miejskich w Warszawie. Odwołanie winno być wniesione do dni 14-tu.

Komisja rewizyjna

Art. 30. Komisja Rewizyjna, wybierana na Zebraniu Przedstawicieli składa się z 5 członków nie należących do składu Zarządu. Komisja wybiera z pośród siebie przewodniczącego.

Do zadań Komisji należy badanie ksiąg rachunkowych, dowodów kasowych i t. d.

Komisja Rewizyjna stawia wnioski, dotyczące absolutorium dla Zarządu na Zebraniu Przedstawicieli w sprawach finansowych.

Komisja Rewizyjna obowiązana jest złożyć protokół z dokonanej rewizji przynajmniej raz na rok na Zebraniu Przedstawicieli.

V. Środki materialne i majątek Związku

Art. 31. Fundusz i majątek Związku tworzą:
a) wpisowe i składki członkowskie,
b) specjalne fundusze, ściągane od członków na mocy uchwał Zebrania Przedstawicieli,
c) ruchomości i nieruchomości Związku,
d) darowizny, zapisy, fundacje,
e) dochody niestałe i dochody z przedsiębiorstw własnych.

Art. 32. Majątkiem Związku dysponuje Walne Zgromadzenie z tem, że uchwały o nabyciu, względnie obciążeniu nieruchomości, wymagają umieszczenia danej sprawy na porządku obrad Zgromadzenia i zawiadomienia o tem członków Związku conajmniej na 2 tygodnie przed Zgromadzeniem. Uchwała dotycząca wyzbycia się majątku zapaść powinna większością $^2/_3$ głosów obecnych, przy obecności przynajmniej połowy członków na dwuch kolejnych posiedzeniach, powziętych w odstępie conajmniej dwutygodniowym.

Art. 33. Rokiem administracyjnym Związku jest rok kalendarzowy.

Art. 34. Rachunkowość Związku i wszelkich jego instytucji prowadzi się na zasadach przepisów prawnych i ustalonych zwyczajów.

VI. Zmiany statutu i likwidacja Związku

Art. 35. Zmiany statutu Związku mogą być uchwalone zwykłą większością głosów na Walnym Zgromadzeniu, wyjąwszy ustęp 3 art. 5, 32 i 36 które wymagają większości kwalifikowanej i uwarunkowane są określonymi przepisami formalnymi.

Art. 36. Rozwiązanie Związku może nastąpić na skutek 2-ch kolejnych uchwał, powziętych na Walnych Zgromadzeniach większością $^2/_3$ głosów głosujących przy obecności połowy członków Związku. Zgromadzenia Walne postanawiające rozwiązanie Związku odbyć się powinny w odstępach dwutygodniowych. O zebraniu likwidacyjnym należy powiadomić Zrzeszenie Związków na pismie w ciągu 3 tygodni pod skutkiem nieważności uchwały o rozwiązaniu.

Art. 37. Z chwilą likwidacji Związku cały majątek jego przechodzi na rzecz Gminy miasta Wilna z zastrzeżeniem, że stanowić on będzie jednostkę wyodrębnioną z ogólnego majątku Gminy m. Wilna oraz, że winien on być przeznaczony dla celów, mających na względzie dobro pracowników miejskich. O ile na terenie m. Wilna, powstanie w przyszłości nowy Związek o identycznych celach i zadaniach, łączący ogół pracowników miejskich, majątek ten zostanie mu przez Gminę m. Wilna przekazany w całości.

SPRAWOZDANIE Z BUDOWY DOMU ZWIĄZKOWEGO ZA ROK 1937

Przedkładając sprawozdanie za rok 1936 zaznaczyłem, że dążeniem naszym było umożliwienie członkom Związku korzystania z urządzeń i domu nawet w stanie niewykończonym.

Dzięki temu zima 1936/7 roku minęła pod znakiem sportów zimowych, które ogniskowały się w przyziemiu domu mając do dyspozycji wszystkie tam znajdujące się ubikacje.

Martwy ten okres dla robót budowlanych wykorzystano na opracowanie projektów i przygotowanie programu robót na sezon letni.

Projekt konstrukcji schodów głównej klatki schodowej opracował kol. inż. Szaciłło, bocznych inż. arch. Jasiński.

Projekt elektrycznej instalacji opracowali kol. arch. Jasiński i kol. arch. Bukowski przy fachowej pomocy kol. inż. Łukaszewicza.

Projekt centralnego ogrzewania opracowała Firma Drzewiecki & Jezioranski, główne drzwi wejściowe i ogrodzenie od strony ulicy projektował kol. arch. Bukowski.

Z zestawienia powyższego widać, że każdy z kolegów starał się coś z siebie dać dla tej wzniosłej idei »własnego Domu Związkowego«.

Poszczególne roboty oddawane były na podstawie przetargów ofertowych.

I tak: firma »Budowa« wykonała konstrukcję żel. bet. schodów w klatkach schodowych i balkonu w sali oraz tynki wewnętrzne; firma Drzewiecki & Jezioranski całkowite urządzenie centralnego ogrzewania; inne roboty majstrowie specjaliści poszczególnych branży.

Materiały potrzebne na okładzinę ścian, parkiet dla ułożenia podłóg zakupiono w firmie »Ceramika« w Wilnie, armaturę elektryczną w różnych firmach miejscowych.

Armaturę kanalizacyjną i wodociągową dostarczył i ustawił Zarząd m. Wilna, który wykonał również własnym kosztem całą sieć instalacji elektrycznej.

P. Prezydent miasta Dr. Maleszewski doceniając prace i zabiegi nasze dla budowy domu wystąpił z wnioskiem udzielenia nam dalszej pożyczki 15.000 zł. na budowę domu, który Rada miejska w dniu 28 maja 1937 roku uchwaliła.

Ta współpraca wszystkich czynników dała nam możność doprowadzić roboty wewnętrzne do stanu, który umożliwił członkom Związku spędzenie wieczoru Sylwestrowego we własnym domu.

To też zestawiając niniejsze sprawozdanie poczuwam się do obowiązku w imieniu Związku Pracowników Miejskich podziękować wszystkim tym, którzy okazali nam swą pomoc i poparcie.

Pełne zrozumienie naszych potrzeb ze strony Rady miejskiej i Magistratu, przede wszystkim zaś ze strony P. Prezydenta zasługuje na specjalne uznanie.

Nie mniej i pomoc Kolegów specjalistów, którzy ofiarowali ją nam bezinteresownie.

Okazalibyśmy się jednak niewdzięczni, gdybym na tym miejscu nie podniósł również zasług Kolegów Harasimowicza i Rogowskiego, którzy z pełnym poświęceniem kierowali robotami na miejscu.

Sprawozdanie rachunkowe z budowy domu przedstawia się następująco:

DOCHODY

Stan na dzień 31. XII. 1936 r.	zł.	94.578,42
Łącznie z niedoborem	»	866,21
Stan na dzień 1. I. 1937 r.	zł.	95.444,63
Wpływ z 1 % potrąceń	»	19.066,90
Pożyczka Gminy m. Wilna	»	11.615,52
Niedobór za rok 1937	»	4.024,58
	zł.	130.151,63

WYDATKI

Stan na dzień 1. I. 1937 r.	zł.	95.444,63
Wydatki administracyjne	»	1.938,70
Roboty budowlane wewnętrzne . .	»	17.550,03
» » zewnętrzne . . .	»	2.045,58
Zakup urządzeń wewnętrznych . . .	»	2.207,17
Rachunek zaliczek	»	10.965,52
	zł.	130.151,63

Niedobór, który wykazuje powyższe zestawienie w sumie 4.024,58 zł. pokryty został czasowo z sum obrotowych Związku.

Budowa Domu dobiega końca! Już w stanie obecnym można użytkować wszystkie ubikacje, to też w roku sprawozdawczym dom został częściowo oddany do użytku członków Związku i należycie spełniał rolę do której został przeznaczony.

Kończąc powyższe sprawozdanie, jako Prezes Związku, wzywam wszystkie Koleżanki i Kolegów do żywszego interesowania się posesją Związkową a tym samym do czynniejszego udziału we wszelkich przejawach życia towarzyskiego, kulturalno-oświatowego i sportowego Związku, by nikt nie mógł o nas, pracownikach miejskich powiedzieć, że nie doroślismy jeszcze do potrzeby posiadania własnego gniazda — Domu Związkowego.

Inż. Stanisław Wątorski

AKTYWA

BILANS NA 31 GRU

1	Kasa			440,—
2	Komunalna Kasa Oszczędności r-k oszczędn. . .	2.710,25		
	» » » r-k czekowy . .	65,26	2.775,51	
3	Kasa Oszczędn. Poż. Prac. Mag. Nr 1	2.678,36		
	» » » » » Nr 2	826,66		
	» » » » » udziały . . .	800,—	4.305,02	7.080,53
4	Papiery wartościowe			3.942,19
5	Dłużnicy z tytułu orderów do firm			31.670,13
6	Pożyczki i zaliczki			11.895,52
7	Zapomogi i ofiary			1.003,—
8	Organizacje:			
	a) kulturalno-oświatowe		763,22	
	b) Koło Muzyczne		306,50	1.069,72
9	Biblioteka:			
	a) nabycie książek		8.711,88	
	b) konserwacja		365,85	9.077,73
10	Inwentarz:			
	a) ruchomości		5.141,93	
	b) nieruchomości		15.122,—	20.263,93
11	Wydatki administracyjne:			
	a) pobory pracowników	6.072,—		
	b) diety i koszty podróży	1.225,—		
	c) Główny Zarząd	700,—		
	d) prenumerata „Pracownika Miejskiego" .	150,—		
	e) porady prawne	600,—		
	f) materiały biurowe i druki	432,49		
	g) poczta i telegraf	134,15		
	h) telefon	308,25		
	i) utrzymanie lokalu (światło, opał i in.) .	251,—		
	k) prenumerata pism	254,30		
	l) wydatki różne	835,53		10.962,72
12	Swiadczenia socjalne			601,84
13	Wydatki zwrotne			7,92
14	Ognisko			23,25
15	Budowa Domu Związkowego			104.466,11
	Straty			3,20
	BILANS			202.507,79

Skarbnik: (—) Władysław Szematowicz

DNIA 1937 R. BRUTTO

PASYWA

16	Kapitał			75.558,72
17	Składki i wpisowe			14.303,30
18	Specjalne Fundusze:			
	a) pogrzebowy		6.724,53	
	b) zabezp. opł. firm.		6.388,53	
	c) ubezp. rodzin		1.430,85	
	d) inne fundusze:			
	1) styp. im. biskupa Bandurskiego	11,25		
	2) styp. im. Marszałka Piłsudskiego	128,16		
	3) kolonie letnie	1.915,44		
	4) spr. okup. niem.	258,62		
	5) budowa Domu Związkowego	28.623,54		
	6) fundusz Hermana Henryka	826,66	31.763,67	46.307,58
19	Wierzyciele:			
	1) Firmy		25.035,12	
	2) Zarząd Miejski		26.615,52	51.650,64
20	Sumy przejściowe			493,02
21	Subwencje i inne wpływy:			
	a) subwencje		—	
	b) różne wpływy		894,53	894,53
22	Banki:			
	a) Bank Gospod. Krajowego		7.300,—	
	b) Kasa Oszczędn.-Pożyczk. Prac. Mag.		6.000,—	13.300,—
	BILANS			202.507,79

Prezes: (—) Inż. Stanisław Wątorski

PRELIMINARZ BUDŻETOWY ZW. ZAW. PRAC. MIEJSKICH M. WILNA

Dz.	§§	WYSZCZEGÓLNIENIE	Preliminowano w r. 1937	Wpłynęło w roku 1937	Preliminowano na r. 1938
		DOCHODY	15.907,—	15.197,83	18.244,—
I		Wpływy ze składek (od członków po 0.75 % od poborów miesięcznych)	15.000,—	14.303,30	14.300.—
II		Wpływy z papierów %%-ych i odsetki z kapitału	647,—	465,53	414,—
	1	%% od Pożyczki Konwersyjnej	10,—	10,—	10,—
	2	%% od dolarówek	8,—	8,90	8,—
	3	%% od Pożyczki Narodowej	156,—	156,—	156,—
	4	%% od Pożyczki Konsolidacyjnej	73,—	73,32	40,—
	5	%% od wkładów oszczędnościowych w K. K. O. i Kasie Oszczędn.-Pożyczk. Pracowników Magistratu m. Wilna	400,—	217,31	200,—
III		Zwroty	210,—	210,—	410,—
	1	Udział Kasy Oszczędn.-Pożyczkowej w opłacie za światło i opał	60,—	60,—	60,—
	2	Udział Kasy Oszczędn.-Pożyczkowej w opłacie za telefon	150,—	150,—	150,—
	3	Udział Klubu Sportowego „Wilia" w opłacie za dozór, opał i światło	—	—	200,—
IV		Odsetki od firm udzielających kredytu, obrót w roku 1937 złot. 73.066,01, na r. 1938 przewiduje się w wysok. zł. 70.000	—	—	1.800,—
V		Dochody z wydzierżawienia sali i inn. urządzeń w Domu Związkowym	—	—	1.200,—
VI		Różne	50.—	219,—	120,—

DOCHODY

BUDŻET SPECJALNY FUNDUSZU ZABEZPIE

Dz.	§§	WYSZCZEGÓLNIENIE	Preliminowano w roku 1937	Wpłynęło w r. 1937	Preliminowano w roku 1938
		Odsetki od rachunków firm udziel. kredytu (obrót w roku 1937 stanowił zł. 73.066,01)	1.625,—	1.939,83	patrz dz. IV prelim.
		Razem	1.625,—	1.939,83	

NA ROK 1938-y ŁĄCZNIE Z WYKONANIEM ZA ROK 1937-y

Dz.	§§	WYSZCZEGÓLNIENIE	Preliminowano w r. 1937	Wydano w roku 1937	Preliminowano na r. 1938
		WYDATKI	15.907,—	15.780,24	18.244,—
I		Wydatki osobowe	3.540,—	3.509,95	4.890,—
	1	Uposażenie Sekretarza (12 × 145.—)	1.740,—	1.740,—	1.740,—
	2	» Rachmistrza (12 × 125.—)	1.500,—	1.500,—	1.500,—
	3	» Buchaltera (12 × 75.—)	—	—	900,—
	4	Kasjerowi na manco	—	—	350,—
	5	Świadczenia socjalne	300,—	269,95	400,—
II		Wydatki rzeczowe	4.613,—	4.345,42	3.773,—
	1	Składka do Związku Głównego	2.000,—	700,—	2.000,—
	2	Koszty wyjazdów przedstawicieli na posiedzenia Zarządu Głównego i Zjazdy	700,—	1.225,—	700,—
	3	Porady prawne dla członków Związku (I, II i III mies.)	600,—	600,—	150,—
	4	Wydatki kancelaryjne	300,—	432,49	200,—
	5	Porto, poczta i telegraf	63,—	134,15	73,—
	6	Abonament telefonu	300,—	308,25	300,—
	7	Prenumerata Pracownika Miejskiego	150,—	150,—	150,—
	8	Różne i nieprzewidziane	500,—	795,53	200,—
III		Utrzymanie lokalu Zw. (Dominikańska)	1.432,—	1.278,42	—
	1	Opał, światło i inne wydatki	440,—	291,05	Patrz Dz. VIII
	2	Uposażenie woźnej (12 × 75.—)	900,—	900,—	
	3	Zast. na czas urlopu woźnej	40,—	40,—	
	4	Świadczenia socjalne	52,—	47,37	
IV		Biblioteka i wydatki kulturalno-oświat.	3.640,—	4.484,24	4.040,—
	1	Uposażenie Bibliotekarki (12 × 105.—)	1.260,—	1.260,—	1.260,—
	2	Świadczenia socjalne	120,—	102,97	120,—
	3	Na zakup książek i ich naprawę	1.400,—	2.103,75	1.250,—
	4	Na urządzenie choinki dla dzieci, na koncerty i inne imprezy	600,—	763,32	700,—
	5	Prenumerata pism do Ogniska	260,—	254,30	260,—
	6	Utrzymanie Koła Muzycznego	—	—	450,—
V		Zapomogi dla członków	1.230,—	1.003,—	1.200,—
VI		Inwentarz	100,—	110,03	10,—
	1	Na remont inwentarza	100,—	110,03	10,—
VII		Subwencja	600,—	306,50	1,—
	1	Klubowi Sportowemu	50,—	—	1,—
	2	Kołu Muzycznemu	550,—	306.50	p. Dz. IV § 6
VIII		Utrzymanie Domu i biura Związkowego	752,—	742,68	4.330,—
	1	Uposażenie dozorcy i woźnej	672,—	672,—	1.800,—
	2	Świadczenia socjalne	80,—	70,68	180,—
	3	Opał	—	—	1.200,—
	4	Światło	—	—	1.000,—
	5	Woda i kanalizacja	—	—	110,—
	6	Asekuracja	—	—	40,—

CZAJĄCEGO OPŁATY RACHUNKÓW FIRMOM

WYDATKI

Dz.	§§	WYSZCZEGÓLNIENIE	Preliminowano w roku 1937	Wydano w r. 1937	Preliminowano w roku 1938
		Wynagrodzenie za rozrachunki z firmami (buchalter, kasjer, świadczenia socjalne)	1.310,—	1.367,21	Patrz Dz. I prelimin. §§ 3, 4, 5
		Nadwyżka budżetowa	315,—	572,62	
		Razem	1.625,—	1.939,83	

NA MARGINESIE OGÓLNOPOLSKIEGO KONGRESU ZWIĄZKÓW PRACOWNICZYCH

W styczniowym numerze naszego pisma omówiliśmy pobieżnie znaczenie i cel Ogólnopolskiego Kongresu Związków Pracowniczych oraz podaliśmy w streszczeniu rezolucje kongresowe w zakresie spraw samorządowych.

Dla uzupełnienia podanych przez nas wiadomości zamieszczamy poniżej zagajenie kongresu wygłoszone przez Przewodniczącego C. K. P. kol. Mariana Józefkowicza, Deklarację w sprawie sił zbrojnych Państwa oraz referat Prezesa Zrzeszenia Związków Zawodowych Pracowników Miejskich Rzeczpospolitej Polski, kol. adw. Mieczysława Orlańskiego. *Red.*

Zagajenie Kongresu

Z głębi nurtu społecznego Polski wyłania się wielka siła, którą jest ruch pracowniczy.

Siła ta manifestuje dziś swą zwartość ideową i organizacyjną, dojrzewa do wypełniania swych przeznaczeń przyszłości Narodu i Państwa.

Stawiamy sobie za cel walkę o pracę i sprawiedliwość społeczną.

W walce o prawa pracy, która jest podstawą bytu człowieka i rozwoju życia zbiorowego, kierujemy się nakazem polskiej racji stanu — racji stanu, którą jest dziś wyścig pracy po niedawnym wyścigu żelaza i krwi.

A że każdy wyścig wymaga swobody ruchu i wolnej przestrzeni, wyścig pracy odbyć się musi w warunkach poszanowania praw człowieka pracy.

Nie może istnieć w Państwie żaden przywilej, żaden wyższy miernik udziału w życiu publicznym i społeczno-gospodarczym ponad pracę.

Stać się ona powinna ogniskiem skupiającym wszystko w Państwie, być łącznikiem społecznym i dobrym prawem każdego obywatela.

Muszą być usuwane wszelkie przerosty, aby stworzyć warunki zdrowej atmosfery, której powiewy od pewnego czasu dają się już odczuć.

Z pracownika zdjąć trzeba nadmierne ciężary.

Czy to będą pracownicy państwowi, samorządowi, czy zatrudnieni w prywatnych warsztatach — wszyscy mają prawo domagać się, aby ich praca tworzyła nowe dobra społeczne, aby służyła pożytkowi powszechnemu, nie zaś często tylko jednostkom.

Walka z wyzyskiem człowieka przez człowieka, walka o społeczną i materialną pozycję pracownika jest naczelnym zadaniem naszego ruchu zawodowego.

Nasz ruch zwiera się ideowo i organizacyjnie. Naszą podstawą ideową jest deklaracja społeczno-gospodarcza, nasze formy organizacyjne wzajemnego porozumienia szybko przechodzą ewolucję rozwojową.

Takiej solidarności, jaką przejawia dziś ruch pracowniczy, takiego entuzjazmu, jaki zapanował dla naszego ruchu na terenie całego Państwa, dawno już Polska nie widziała.

Uczyniły to nasze cele i metody działania.

Zdobywamy nie bez trudu niezależność polityczną i samorząd wewnętrzny naszych związków.

W czasach wyścigu pracy ruch pracowniczy ma za sobą rację stanu Polski, ma także za sobą poczucie prawa i słuszności, mieści w sobie urok bezinteresownych, a często bohaterskich wysiłków i zmagań.

Dlatego zgromadził on ludzi najtęższych charakterem, aktywnych i ofiarnych.

Czy można zaprzeczyć, że przed taką siłą społeczną nie stoją otworem wrota przyszłości.

Zbieraliśmy się niegdyś w momentach niebezpieczeństwa i okazywaliśmy rozdarcie i bezsiłę.

A dziś, choć warstwy pracujące, chłop, robotnik, pracownik umysłowy wciąż są dalecy od miejsca,

„KAZIUK"

Jeśli twą duszę smutek przenika —
zawieś na piersi serce z piernika.

Każde większe lub mniejsze miasto, w tej czy innej okolicy naszego kraju — a między innymi i Wilno — posiada różne regionalne tradycje ludowe z których największym powodzeniem cieszą się Święta i Odpusty połączone ze swoistymi kiermaszami.

W Wilnie kiermaszy tych odbywa się w roku kilka, ale największą popularnością u mieszkańców Wilna, ba, nawet wśród ludu z najdalszych okolic, cieszy się kiermasz odbywający się na św. Kazimierza, a ściślej mówiąc w dniach 3-go, 4-go i 5-go marca.

Nic przeto dziwnego, że już na kilka dni przed rozpoczęciem się kiermaszu »Kaziukowego«, ściągają ludziska do Wilna, często nawet z odległych stron, pieszo, końmi, autobusami lub koleją, by coś niecoś na »Kaziuku« sprzedać lub kupić, a często — ot tak sobie dla przyjemności, by stało się zadość tradycji, mówiąc z miejscowa »pobadziać się trochi na kiermaszu«.



Fragment kiermaszu na św. Kazimierza, odbywającego się niegdyś na placu Katedralnym w Wilnie, skąd później został przeniesiony przez rząd zaborczy na Łukiszki.

które wyznacza wkład ich pracy w życiu Państwa i gospodarce narodowej, na Kongresie naszym wyczuwa się innego ducha wiary w przyszłość.

Wyczuwa się nastrój powagi i spokoju, które są wskaźnikiem prawdziwej siły.

Nikt nam dziś nie rzuci hasła równania w dół ani filantropijnego frontu do szarego człowieka.

Dziś my występujemy z hasłem przyśpieszenia ewolucji dziejowej, aby Państwo nasze szybko mogło przyłączyć się do czołowych krajów świata, aby Polska wzięła równorzędny udział w ogólnoludzkim postępie rozwoju kultury i cywilizacji.

Trzeba stwierdzić, że na wielu odcinkach zrobiono w Polsce dużo. Mamy Gdynię i budujemy Centralny Okręg Przemysłowy.

Ale są jeszcze w zaniedbaniu wielkie dziedziny życia zbiorowego, które planowo i wielkimi krokami trzeba pchnąć naprzód.

Chcemy budować przyszłość Polski własnymi siłami i rozszerzyć podstawę odpowiedzialności w Państwie na wszystkich obywateli, a przede wszystkim na warstwy pracujące.

Zapatrzeni w przyszłość demokracji, wysoką kulturę, wzajemne poszanowanie praw i godności ludzkiej, i przeniknięci duchem szczerego patriotyzmu, nie zapominamy, że warunkiem takiego rozwoju jest siła orężna Państwa.

To też pracownicy w myśl żywej tradycji udziału swego w walkach o Niepodległość, pomni na życie i czyny Wielkiego Marszałka Józefa Piłsudskiego, stoją w jednym szeregu ze wszystkimi warstwami społecznymi Polski.

Stajemy w pogotowiu do chwycenia za broń, gdyby ktokolwiek ważył się podnieść rękę przeciwko Państwu i Narodowi.

Na nas dziś tu zebranych zwracają się oczy $^1/_4$ miliona związkowców i wszystkich pracowników.

Cała Polska śledzi pilnie nasze obrady.

Ruch pracowniczy odbywa wielki egzamin publiczny.

Wierzymy w swoje cele i w swoje siły, bo ruch nasz buduje na prawdzie życia.

A tą prawdą jest, że warstwa pracownicza ugina się pod moralnymi i materialnymi skutkami wstrząsów życia zbiorowego.

Już inne warstwy odnoszą korzyści z poprawy i umacniają swą pozycję w dużym stopniu kosztem pracownika.

Jest więc nakazem sprawiedliwości uznanie pozycji społecznej pracownika i jego roli w Państwie.

Idąc pod hasłem: przez pracę i sprawiedliwość do potęgi Polski — to uznanie zdobędziemy.

Marian Józefkowicz

W czasie przemówienia kol. Józefkowicza wielokrotnie zrywają się oklaski. Szczególnie gorąco manifestują zgromadzeni przy powitaniu central ruchu robotniczego i spółdzielczego. W chwili, gdy przewodniczący zakończył swoje przemówienie okrzykiem »Najjaśniejsza Rzeczpospolita Polska niech żyje!«, wszyscy zebrani powstali i zaintonowali hymn »Jeszcze Polska nie zginęła«, po czym na trybunę wszedł Pan Premier Sławoj-Składkowski.

Przemówienie Pana Premiera Gen. Sławoj-Składkowskiego podaliśmy w styczniowym numerze »Samorządowca Wileńskiego«. *(Przyp. Red.)*.

Po przemówieniu Pana Premiera, Viceprzewodniczący C. K. P., kol. Stanisław Kwiatkowski odczytał następujący tekst deklaracji w sprawie sił zbrojnych Państwa.

Deklaracja w sprawie Sił Zbrojnych Państwa

„Pracowniczy ruch zawodowy, posłuszny nakazom rzetelnego obowiązku patriotycznego, zadokumentowanego daniną życia i krwi złożoną w zwycięskich walkach o wolność i niepodległość Polski pod wodzą Marszałka Józefa Piłsudskiego, stwierdza swą pełną gotowość do zbrojnej walki, gdy potrzeba dziejowa Polski tego zarządą.

Od wielu lat kiermasz »Kaziukowy« umiejscowił się na placu Łukiskim, czyli t. zw. »Łukiszkach«.

Plac ten — dziś na plac Maszałka Piłsudskiego przemianowany — znajdujący się niemal w samym centrum miasta, zamknięty jest od strony rzeki Wilii zabytkowymi murami kościoła św. św. Jakóba i Filipa, sięgającego 1624 roku, od strony ulicy Mickiewicza okazałym, gmachem Sądu Okręgowego, zaś od strony ulicy Montwiłłowskiej — będącej jedną z ulic dzielnicy miejscowych mahometan — ponurymi murami więzienia zwanego powszechnie »Łukiszkami«.

Dzisiejszy, czworoboczny plac Łukiski — jest nie tylko tradycyjnym terenem »kaziukowego« kiermaszu. Posiada on bogatą przeszłość historyczną, sięgającą okresu pogańskiej Litwy, a później zaborczych rządów carskiej Rosji.

Trudno na tym miejscu wyliczyć wszystkie fakty historyczne, związane z placem Łukiskim, przypomnieć jednak należy, że miejsce dzisiejszych »Łukiszek« w okresie pogańskiej Litwy, było pono gajem świętym, gdzie, jak mówi historyk Bańkowski, rosły baublisy t. j. dęby święte i gdzie składano ofiary bogom pogańskim. W okresie zaboru moskiewskiego za czasów Murawiewa Wieszatiela, plac Łukiski służył jako miejsce stracenia bohaterów narodowych — powstańców 1863 r.

Warto wspomnieć, że początkowo, kiermasz Kaziukowy urządzano na placu Katedralnym t. j. przed murami Bazyliki, u stóp wspaniałej Kaplicy z relikwiami św. Kazimierza.

Rząd moskiewski, widząc, jak wielkim kultem otacza lud polski relikwie św. Kazimierza, jak wielką wagę i znaczenie przypisuje odpustom nadawanym w dniu kiermaszu Kaziukowego, pod pretekstem upiększenia miasta usunął kiermasz z placu Katedralnego, plac zaś zamienił na szkaradny skwer, gdzie jakby na urągowisko ustawiono posąg Katarzyny — carycy Wszechrosji.

Posąg ten — nawiasem mówiąc — tkwił tam, pilnie strzeżony do roku 1915 t. j. do chwili, kiedy władze rosyjskie, opuszczając na zawsze Wilno, dbając o całość swej spiżowej carycy, wywieźli posąg wgłąb Rosji.

Ale wróćmy do »Kaziukowego« kiermaszu, który jest jakby pokazem regionalnego przemysłu, rzemiosła i sztuki ludowej Wileńszczyzny, a ponadto barwną rewią »tutejszych typów«.

Pracowniczy ruch zawodowy zawsze wierny będzie najlepszym tradycjom bohaterskiego żołnierza polskiego, uosobionym w armii, która jest dumą całego narodu.

Kongres, podkreślając decydujące znaczenie klasy pracującej dla Państwa i jego sił zbrojnych stwierdza zarazem, iż idea stałego postępu społecznego wzmacniając siły moralne i materialne najszerszych warstw społecznych, budzi w nich poczucie pełnej odpowiedzialności za losy Państwa.

Niestrudzoną pracą w ciężkich warunkach dnia powszedniego wykuwamy broń, gwarantującą pomyślny rozwój Państwa zgodnie z najżywotniejszymi ambicjami narodu".

Deklarację Kongres przyjął przez aklamację wśród żywiołowych manifestacyj na cześć Armii.

Na wniosek Prezydium Kongres uchwala przez aklamację wysłanie następujących depesz:

Pan Prezydent Rzeczypospolitej
Profesor Ignacy Mościcki
Warszawa—Zamek

„Kongres Pracowniczy składa Najwyższemu Sternikowi Państwa wyrazy hołdu i czci oraz zapewnia, że polski ruch pracowniczy, zorganizowany w Centralnej Komisji Porozumiewawczej Związków Pracowników Państwowych, Samorządowych i Prywatnych spełni każdej chwili wszystko, co leży w zasięgu jego działalności dla moralnego i materialnego przysposobienia kraju zarówno dla rozwoju potęgi i wielkości naszego Państwa, jak i dla obrony jego granic".

Marszałek Edward Śmigły-Rydz
Generalny Inspektor Sił Zbrojnych
Warszawa

„Polski ruch pracowniczy, zorganizowany w Centralnej Komisji Porozumiewawczej Związków Pracowników Państwowych, Samorządowych i Prywatnych, zgłasza pełną gotowość ofiarowania w potrzebie wszystkich swych sił moralnych i materialnych, zgodnie z tradycją, która w latach niewoli wiodła warstwy pracownicze do szeregów walczących o zdobycie niepodległości, a z chwilą jej odzyskania, do budowy mocarstwowej Polski".

Referat
Prezesa Mieczysława Orlańskiego

Konstytucja z 1935 r. w art. 3 wymienia jako organy Państwa: Rząd, Sejm, Senat, Siły Zbrojne, Sądy i Kontrolę Państwową, w art. zaś 4 głosi, że »w ramach Państwa i w oparciu o nie kształtuje się życie społeczeństwa« oraz, że »Państwo powoła samorząd terytorialny i gospodarczy do udziału w wykonywaniu zadań życia zbiorowego«.

W rozdziale X-ym, mianowicie w art. 72 Konstytucja głosi, że »administrację państwową sprawuje: a) administracja rządowa, b) samorząd terytorialny, c) samorząd gospodarczy«.

Wreszcie art. 75 głosi, że »stosownie do podziału Państwa na obszary administracyjne, powołuje się do urzeczywistnienia zadań administracji państwowej w zakresie potrzeb miejscowych samorząd wojewódzki, powiatowy i gminny« oraz, że »samorządy mają prawo w zakresie ustawą oznaczonym, wydawać dla swego obszaru normy obowiązujące pod warunkiem zatwierdzenia tych norm przez powołaną do tego władzę nadzorczą« i że »nadzór nad działalnością samorządu sprawuje Rząd przez swoje organa lub przez organa samorządu wyższego stopnia«.

Konstytucja nie wyodrębniła więc sprawy samorządu terytorialnego w osobny rozdział, wychodząc z założenia, że samorząd jest częścią administracji państwowej.

Nie wdając się w teoretyczne rozważania słuszności tej tezy, stwierdzić należy, że Konstytucja 1935 r. utrzymała instytucję samorządu terytorjal-

---

Czego nie nagromadzi lud nasz na tym »Kaziuku«.

Co prawda nazwa »Kaziuk« jest tworem powojennym, ale mniejsza o to.

Poczesne miejsce na »Kaziuku« zajmują stragany zawalone górą tradycyjnych, regionalnych piernikowych serc.

Serc małych, różowych, serc większych miodowych z swojska lukrowanych kwiatami z barwnego krochmalu i z rozmaitymi napisami jak np.: Kaziuk, Jadzia, Kocham cię, Bądź moją i t. p. — przy czym błędy ortograficzne w tych pełnych treści napisach nie są absolutnie brane pod uwagę przez kupujących.

Kupują serca niemal wszyscy, bo nie wypada wrócić z Kaziuka bez piernikowego serca — choć strusi musiałby mieć żołądek ten, coby odważył się skonsumować to pięknie niekiedy lukrowane serduszko.

Drugie miejsce po sercach zajmują znane obwarzanki »smorgońskie«, które zwozi się na kiermasz Kaziukowy poprostu całymi furami.

Niemniej poczesne miejsce zajmują na »Kaziuku« wyroby bednarskie i garncarskie. Mieszkańcy Wilna często cały rok czekają na »Kaziuka«, by z tryumfem przynieść lub przywieść do domu nabytą na kiermaszu drewnianą balię, neckę, dzieżę lub jakieś gliniane garnki.

Dalej idą wyroby ceramiczne, rymarskie, powroźnicze, stelmarskie, koszykarskie, stragany z ubraniem, obuwiem, słodyczami, zabawkami dla dzieci i wiele innych rzeczy potrzebnych i zbytecznych.

Trzeba wspomnieć i o wiejskich wyrobach tkackich, chociaż kiermaszem na płótno jest w Wilnie dzień św. św. Piotra i Pawła, ale i na »Kaziuku« tego towaru nie braknie.

Płótno bowiem wiejskie, piękne, barwne samodziały, które dopiero niedawno zdobyły sobie wstęp do mieszkań miejskich, w niektórych domach zajmują — i to zupełnie słusznie — poczesne miejsce.

Tradycyjnie ustawiają na »Kaziuku« stragany z różnymi drobiazgami i zabawkami własnego wyrobu organizacje młodzieżowe i stołeczne, by w ten sposób zasilić swe fundusze.

To tu, to tam, między straganami plączą się różni, przygodni przekupnie z rozmaitymi patentowanymi środkami na wszystko i od wszystkiego.

Obok artystycznych robót i tkanin wiejskich — gromadzi się tu w tym dniu przeróżna tandeta

nego, oddając ją pod nadzór bądź Rządu, bądź organów samorządu wyższego stopnia.

Na 2 lata przed wejściem w życie Konstytucji, została dokonana zmiana ustroju samorządu terytorialnego t. zw. Ustawą o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorialnego z dnia 23 marca 1933 r. Zaznaczyć należy, że zasadnicza linia tej ustawy jest zgodna z obowiązującą Konstytucją z 1935 r.

Dotychczas nie została jeszcze uchwalona ustawa o samorządzie wojewódzkim. Z chwilą wprowadzenia w życie tej ustawy, gros nadzoru państwowego nad samorządami przejdzie do kompetencji samorządu wojewódzkiego. Zaznaczyć trzeba, że w województwach zachodnich samorząd wojewódzki istnieje, jednakże o b. wąskich kompetencjach.

Samorząd terytorialny jest szkołą wychowania obywatelskiego i państwowego, umożliwia pociągnięcie jaknajszerszych warstw obywateli do pracy dla dobra publicznego, koordynuje wysiłki pojedyncze i w ten sposób wytwarza zorganizowaną siłę zbiorową. Wychodząc z tych założeń należy dążyć, aby zasada samorządu została wcielana w życie.

Historia życia publicznego wskazuje na korzystne rezultaty, osiągnięte przez państwa, opierające swój ustrój na szerokich zasadach samorządu terytorialnego (Anglia, Niemcy).

Przez współudział miejscowych obywateli w wykonywaniu zadań publicznych, mogą być w najlepszy sposób rozwiązywane olbrzymiej ilości i różnorakiej jakości zagadnienia lokalne, w sposób jak najbardziej korzystny dla dobra publicznego, z uwzględnieniem interesów miejscowych.

Wprowadzenie w życie ustroju samorządowego usunie większość t. zw. bolączek biurokratycznych, usunie mur, jaki niejednokrotnie istnieje pomiędzy obywatelem a administracją rządową.

Objektywnie stwierdzić należy, że poszczególne części naszego Państwa posiadają różną strukturę zarówno ludnościową, jak gospodarczą i kulturalną. Okoliczność ta jednak nie może służyć za uzasadnienie zaniechania rozbudowy samorządu, a potwierdza jedynie konieczność uwzględnienia wyżej wymienionych różnic przy wprowadzaniu różnych stopni samorządu.

Za rzecz pilną uznać należy wprowadzenie w życie instytucji sądownictwa administracyjnego niższych stopni w tych województwach, w których nie została ona wprowadzona.

Rozwiązanie kwestii samorządu terytorialnego jedynie w postaci ustaw i rozporządzeń, bez jednoczesnego wprowadzenia samorządu w życie, byłoby bez realnej wartości. Dlatego też jednocześnie z rozwiązaniem kwestii ustroju samorządu, winna być rozwiązana najżywotniejsza kwestia — finansów, t. j. źródeł dochodowych samorządu terytorialnego.

Jeżeli Państwo chce silnie oprzeć się na społeczeństwie przez samorząd terytorialny, to zagadnieniem państwowego znaczenia i wagi jest właściwe rozwiązanie finansów komunalnych.

Widomym dowodem konieczności reformy jest fakt, że t. zw. ustawa o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych z 1923 roku doczekała się w przeciągu lat 15-tu aż 44-krotnej nowelizacji.

Ewolucja rozwoju samorządu terytorialnego w Państwie Polskim wykazuje, że samorząd obejmuje coraz szerszy zasięg życia publicznego, zarówno w dziedzinie gospodarczej jak i kulturalnej. Na samorządy zostaje przełożony cały szereg ciężarów publicznych, których wykonanie niejednokrotnie przekracza możności finansowe samorządu terytorialnego. Jasną jest rzeczą, że rezultatem tego jest niemożność wypełnienia nałożonych na samorząd obowiązków, co więcej, powstaje chaos i rozprężenie działalności organów samorządu terytorialnego.

Sprawa uregulowania finansów komunalnych jest sprawą tym bardziej palącą w dobie obecnej, że właśnie w dzisiejszych czasach spada na samorządy ciężar rozwiązania zagadnienia bezrobocia oraz zatrudnienia młodych pokoleń. Wywiązanie się zaś z tych zadań przez związki samorządowe powoduje konieczność podjęcia całego szeregu prac inwestycyjno-gospodarczych.

Jeżeli ponadto zważymy, że samorząd w Polsce ma włożony na siebie obowiązek odrobienia wielkich

---

fabryczna, ściągana niemal ze wszystkich stron kraju.

Dla wileńskich handlarzy dzień ten jest dniem ogromnych możliwości, jest dniem okazji, by zepchnąć za dobrą cenę, to, czego przez cały rok nie udało się sprzedać.

A w głębi kiermaszu, wśród rozgwaru tłumu kręci się karuzela przy dźwiękach katarynki, wykrzykują kuglarze przed swymi budami, a także ujrzeć można gdzieniegdzie idylliczny obrazek: na szerokim straganie, szumi ogromny samowar, na talerzach okopconych lub zakurzonych leżą apetyczne »oładki« smażone na oleju i śledzie w cieście.

Obok na żelaznym piecyku bulgocze gotujący się kapuśniak na świńskich ogonach, nasycając powietrze specyficzną wonią.

Siedzą przy straganie imitującym »piwnę« wybrańcy losu obojga płci i różnego wieku, mający na luksus gotówkę i popijają ukradkiem czystą monopolową, wprost z butelki lub ze spodeczka smakowitą herbatę, zagryzając śledziem i dzieląc się przy tym kaziukowymi wrażeniami. — Kiermasz na Kazimierza jest dla nas »tutejszych« dniem święta regionalnego, swojskiego i bliskiego sercu. — Ale od szeregu lat w święcie tym biorą udział nie tylko »tutejsi«, bierze udział cała rzesza turystów, wycieczkowiczów, którzy z najbardziej odległych okolic Polski zjeżdżają popularnymi pociągami — specjalnie z tej okazji uruchomionymi — by wziąć udział i przypatrzyć się »egzotycznemu« kiermaszowi, królewskiego miasta Wilna — stolicy północno-wschodnich rubieży Rzeczypospolitej.

Gości tych wita Wilno co roku z serdeczną radością i życzliwością, zaś miejscowe Biuro Związku Propagandy Turystycznej dokłada jak najwięcej starań, by gościom pobyt w naszym grodzie umilić, urządzając poza kiermaszem różne atrakcje, z pośród których wyróżniają się barwne regionalne pochody, symbolizujące dawne zwyczaje miasta, związane z otwarciem kiermaszu.

W dnie odbywającego się kiermaszu, a szczególnie 4-go marca Wilno pełne gwaru i ruchu, przybiera wygląd specjalnie odświętny, szczególnie wieczorem, gdy zabłyśnie iluminacja świątyń i zabytkowych gmachów, nad którymi królują odcinające się od ciemnego tła nieba, jasno oświetlona biel Trzech Krzyży i baszta Góry Zamkowej.

K. P.

zaległości z czasów zaborczych, to musimy dojść do nieodpartego wniosku, że reforma finansów komunalnych, przez przywrócenie samorządowi terytorialnemu samodzielności finansowej i rozgraniczenie jego źródeł dochodowych od źródeł dochodowych Skarbu Państwa, jest palącą koniecznością.

Nadmienić wreszcie należy, że właściwe uregulowanie finansów samorządu terytorialnego pozwoli rozwiązać, ropiejące od lat, zagadnienie uposażeń pracowników samorządowych w sposób należyty, przy uwzględnieniu zarówno wagi i odpowiedzialności spełnianych przez pracowników obowiązków, jak również ich ciężkiej pracy wyczerpującej siły fizyczne i umysłowe.

Sprawa uposażenia pracowników w samorządzie terytorialnym dotąd nie została uregulowana w sposób zasadniczy, na drodze specjalnej ustawy. Sprawy uposażeniowe, w szczególności płace i ich wysokość załatwiane są często w sposób niesłuszny.

Pracownicy samorządowi spełniają funkcje publiczne, niemniej przeto na większej części obszaru Rzeczypospolitej stosunek ich służbowy ma charakter prywatno - prawny.

Zdawać by się mogło, że stosunek ten zapewnia obu jego kontrahentom t. j. pracownikom i związkom samorządowym — trwałość. Tymczasem w praktyce tak nie jest. Wobec braku ustawowego uregulowania tychże stosunków, a jednocześnie niedostatecznych źródeł dochodowych samorządu terytorialnego, uposażenie pracowników samorządowych ulega wahaniom, w olbrzymiej większości niekorzystnym dla pracownika. Te, lub inne warunki gospodarcze, co więcej, te lub inne wytyczne polityki gospodarczej Rządu, odbijają się zwykle niekorzystnie na pracownikach. Powstają bądź to wyjątkowe ustawy dla ochrony finansów publicznych, bądź ustawy o poborze specjalnych podatków i danin, które jako »przepisy porządku publicznego« wzruszają zasadę stałości umowy dwustronnej w stosunku do jednego tylko kontrahenta t. j. pracownika.

Tego rodzaju stan rzeczy należy uznać za anormalny i powodujący konieczność gruntownej reformy w postaci wydania dla pracowników samorządowych jednolitej ustawy uposażeniowej.

Jeżeli jednak ustawa taka ma wprowadzić rzeczywistą i realną reformę płac pracowniczych, to przede wszystkim powinna ona znaleźć realne oparcie w reformie finansów komunalnych z jednej strony, z drugiej zaś powinna uregulować w sposób wyczerpujący zagadnienie uposażeń pracowniczych.

Najważniejszymi zasadami, na których powinna oprzeć się projektowana ustawa, są następujące:

1. Ustalenie właściwej wysokości płacy, odpowiadającej wymogom człowieka kulturalnego, wypełniającego trudne obowiązki publiczne.

Bez zagwarantowania bowiem pracownikowi uposażenia w tej wysokości, któraby usunęła jego troski o jutro, mowy być nie może o całkowitym poświęceniu się pracownika samorządowego służbie publicznej.

Dzisiejszy stan faktyczny jest częstokroć taki, że pracownik z powodu niedostatecznych warunków materialnych nie tylko nie może zapewnić swym dzieciom osiągnięcie wyższego szczebla społecznego oraz dania im wyższego i bardziej wszechstronnego wykształcenia niż sam posiada, ale co więcej, nie jest w stanie zapewnić im zaspokojenia potrzeb codziennych zarówno z dziedziny materialnej jak i kulturalnej. A więc zamiast postępu następuje »równanie w dół«. Anormalny ten stan musi być jak najszybciej zmieniony. A więc ustawa musi zagwarantować odpowiednią wysokość uposażeń.

2. Gwarantując minimum płac, ustawa winna umożliwić związkom samorządowym podwyższenie tych płac, w warunkach, kiedy związki samorządowe uznają, że ich stan finansowy na to pozwala.

Zaznaczyć należy, że nawet prywatne przedsiębiorstwa, we własnym, dobrze zrozumianym interesie, stosują podwyższenie płac swoim pracownikom.

Zakres działania samorządów coraz bardziej rozszerza się i dlatego w interesie rozwoju gospodarki samorządowej, w interesie zatrzymania przez samorząd sił wartościowych i fachowych, zasada swobody finansowej w tym zakresie powinna być uznaną za słuszną.

OD ŁUCZYWA DO ŻARÓWKI

Trudno nam — przyzwyczajonym do korzystania z dorobku XX-go stulecia w dziedzinie odkryć i wynalazków — wyobrazić, że był czas, kiedy wielu z niezbędnych nam dziś udogodnień nie istniało. Trudno byłoby nam Wilnianom wrócić do czasów, kiedy na prawym brzegu Wilii pustką świeciło miejsce, gdzie dziś wznosi się gmach elektrowni miejskiej, największego w Wilnie zakładu przemysłowego użyteczności publicznej.

A przecież nie zawsze tak było, że po przekręceniu kontaktu światło elektryczne natychmiast zalewało pokój rozpraszając ciemności.

Nie zawsze i tak było, że wieczorem ulice miasta były rzęsiście oświetlone, pozwalając przechodniom widzieć wszystko jak w dzień.

Nie tylko stan i organizacja przemysłu, nie tylko mieszkania miały inny charakter ale innym był i zewnętrzny wygląd miasta.

Barwne neony, jasno oświetlone ulice były wówczas czymś, co zakrawało na Wellsowską fantazję. Zanim zabłysło światło elektryczne na ulicach i zaułkach Wilna ciemność ich rozpraszały nikłe światełka rzadko ustawionych latarń naftowych względnie gazowych.

A i tak nie zawsze było.

Długie, długie wieki minęły zanim wynalazczość ludzka dała na użytek powszechny tyle dobrych, praktycznych i niekłopotliwych środków i rodzajów oświetlenia.

Użycie ognia, jako źródła światła sięga dalekich, przedhistorycznych czasów.

Gdy człowiek pierwotny poznał dobrodziejstwo ognia — doznając przyjemnego ciepła i poznając smak wszelkiego rodzaju jadła pieczonego — zauważył on również, że płomień ogniska rozprasza otaczający go nocą mrok.

Stąd bierze początek oświetlenia za pomocą ognia.

Pierwotnym środkiem oświetlenia były prawdopodobnie robione ze smolnego drzewa pochodnie, które paliły się stosunkowo długo.

Poźniej te pochodnie zaczęto nieco udoskonalać, smarując kije obficie smołą.

Długo używano pochodni jako środka oświetlenia. Oświetlano nimi zamki królewskie i książęce w czasach średniowiecza, zaś jako oświetlenie zew-

3. Pensja pracownika powinna składać się z uposażenia zasadniczego, bez całej chińszczyzny dodatków.

Oczywistą jest rzeczą, że ustawa winna uwzględniać stosunki rodzinne pracownika, gwarantując mu możność utrzymania rodziny i dania odpowiedniego wykształcenia dzieciom.

4. Niezależnie od awansu z wyboru władzy, ustawa winna zagwarantować stały awans pracowniczy, po przesłużeniu przez pracownika odpowiedniej ilości lat.

Pracownik samorządowy nie ma tej szerokiej skali awansu życiowego. Praca jego przeważnie upływa w jednym związku samorządowym. Dlatego też należy zapewnić mu pewne możliwości życiowe w ramach choćby danego związku samorządowego w postaci automatycznego awansu.

Awans automatyczny ma znaczenie nie tylko materialne ale i moralne; stanowi wyróżnienie pracownika i rzeczywistą nagrodę za ciężką pracę na szarym odcinku życia samorządowego.

5. Ustawa winna zapewnić wszystkim pracownikom stałe uposażenie i nie stwarzać odmiennych norm dla różnych kategorii pracowników: (stali, etatowi, kontraktowi i t. d.).

Każdy pracownik samorządowy spełnia funkcje publiczno-prawne i jako taki powinien być traktowany w sposób jednolity również i w ustawie uposażeniowej.

6. Ustawa winna zapewnić pracownikom te wszystkie dodatkowe świadczenia i ulgi, z jakich korzystają pracownicy publiczni (pomoc lecznicza, ulgi komunikacyjne, uzdrowiskowe, ulgi w korzystaniu z zakładów dobra publicznego, zapomogi z powodu nieszczęśliwych wypadków, pożyczki it.p.).

Jeżeli chodzi o aktualne sprawy uposażeniowe pracowników samorządowych, to winna być dokonana niezwłoczna reforma uposażeń pracowniczych przez:

1) całkowite zniesienie t. zw. podatku specjalnego.

Przede wszystkim zaznaczyć należy, że przedłużenie tego podatku po za 1. I. 1938 r. nie znajduje ustawowego uzasadnienia, gdyż sprawa ta nie może być załatwiona w ustawie skarbowej, która reguluje budżet Państwa. Również z punktu widzenia utrzymania równowagi budżetu Państwa, utrzymywanie tego podatku nie znajduje rzeczowego uzasadnienia od czasu, kiedy uzyskiwane sumy tego podatku zostały przekazane związkom samorządowym. Czynniki miarodajne w jesieni 1935 r. wyraźnie oświadczyły, że podatek ten zostaje wprowadzony na okres przejściowy 2-letni, z uwagi na trudności finansowe Państwa. W jesieni 1937 r. oficjalnie została stwierdzona i podana do wiadomości publicznej poprawa sytuacji gospodarczej w Państwie. Stwierdzony został również w sposób miarodajny wzrost kosztów utrzymania w Państwie, a przede wszystkim w miastach. Każdy z powyższych argumentów wzięty z osobna, a tymbardziej wzięte w całości, udowadniają natychmiastową konieczność zniesienia tego podatku.

W rzeczywistości jednak, poza kilkudziesięcioma związkami samorządowymi, które zresztą w sposób niecałkowity zarządziły zwrot tego podatku, jest nadal pobierany, a nawet zapowiada się jego przedłużenie na rok budżetowy 1938/39.

2) Przywrócenie dodatku komunalnego dla pracowników samorządowych, wprowadzonego Rozp. Prez. Rzplitej o t. zw. dostosowaniu uposażeń pracowników samorządowych do uposażeń pracowników państwowych z dnia 30 grudnia 1929 r.

Słuszna ta zasada zapowiedziana w art. 36 cytowanego Rozporządzenia stała się fikcją na skutek nowelizacji tego prawa. Wprowadzenie, a właściwie przywrócenie tego stałego dodatku jest niecierpiące zwłoki zwłaszcza w obecnej bardzo trudnej sytuacji materialnej pracowników samorządowych.

3) Przywrócenie szczeblowania.

W roku 1931 zostało wstrzymane szczeblowanie, co było motywowane koniecznością uzyskania równowagi budżetu państwowego. Rozporządzenie to upośledziło pracowników samorządowych. Zważywszy małe możliwości awansów do wyższych uposażeń w samorządzie w przeciwieństwie do służby państwowej, bowiem ustawa ogranicza samorządy, usta-

---

nętrzne pochodnie były używane nawet jeszcze w XVII wieku.

Jako oświetlenia zewnętrznego podczas różnych uczt, zabaw i turniejów rycerskich była używana także i smoła.

Na oświetlanie chat wiejskich używano drzazgi smolne czyli łuczywo co i dzisiaj jeszcze zdarza się w wioskach naszego kraju naprzykład na Polesiu.

Płonące łuczywo zatykano między belkami chaty lub wciskano w specjalne kleszcze zawieszone nad wiadrem napełnionym wodą.

Takie sposoby oświetlania — t. j. za pomocą łuczywa i pochodni, nie były ani dobre, ani wygodne, ani bezpieczne. Nierówny płomień, sadza, dym i kopeć, a na dodatek czyhało zawsze niebezpieczeństwo pożaru.

Konkurencję pochodniom i łuczywu zrobiło wynalezienie lampek, t. j. małych glinianych naczyń napełnionych topionym łojem z knotem zrobionym z włóknistego materiału.

Jeszcze później pojawiły się kaganki i świece łojowe. — Następnie weszły w użycie do lamp oleje roślinne zamiast używanego dotąd topionego łoju.— Co się tyczy świec to wyrób ich z czasem został ulepszony przez zamianę łoju na wosk, stearynę i parafinę i przez wprowadzenie knotu plecionego.

Gatunek świec ciągle się doskonalił.

Oświetlenie ze świec było rozpowszechnione niemal we wszystkich krajach.

W bogatych domach, na zamkach i dworach podczas przyjęć uroczystych paliły się tysiące świec.

Użycie świec było tak powszechne, że wiele gospodyń, nawet i u nas w Polsce, same wyrabiały na domowy użytek świece, maczając kilkakrotnie w roztopionym łoju lub wosku, knoty skręcone z bawełny lub innego włóknistego materiału.

W związku z użyciem świec nie małą rolę odgrywały, nieistniejące już dziś, szczypce do obcinania nadpalonych knotów.

Szczypce używane przez biedniejsze warstwy ludności lub w kuchniach były proste, żelazne. Natomiast w bogatych domach i salonach używano szczypców wykonanych z metali szlachetnych niekiedy wprost z artyzmem.

Należały szczypce wówczas do niezbędnych sprzętów domowych i leżały na specjalnie dla nich przeznaczonej tacy, postawionej na najwidoczniejszym miejscu.

nawiając maksymalne grupy uposażeń, stwierdzamy, że krzywda stała się tym jaskrawsza. Tragicznym poprostu jest los pracownika, który skazany jest na to, by całe życie spędzić w jednej niskiej grupie uposażenia bez widoków podwyżki. Pracownik taki przecież, prowadząc beznadziejny żywot, bez jakichkolwiek widoków na przyszłość nie może odczuwać żadnych pobudek zachęcających go do pracy, co odbija się niekorzystnie na samej służbie. Ponieważ przy obecnych przepisach umożliwienie szczeblowania pracowników komunalnych nie wpłynie ujemnie na równowagę budżetu państwowego oraz biorąc pod uwagę poprawę koniunktury gospodarczej, co znalazło wielokrotnie wyraz w oświadczeniach rządowych, przeto słusznym jest przywrócenie automatycznego awansu pracowników samorządowych.

Te trzy kwestie są palące i winny być rozwiązane niezwłocznie bez czekania na ostateczne załatwienie i wprowadzenie w życie ustawy uposażeniowej dla pracowników samorządowych.

Mieczysław Orlański

(*Pracownik Miejski*, Nr. 1, rok 1938).

KASA OSZCZĘDNOŚCIOWO-POŻYCZKOWA PRACOWNIKÓW ZARZĄDU MIEJSK. W WILNIE

Niżej podany projekt statutu opracowany przez Komisję Statutową wyłonioną na Walnym Zgromadzeniu Członków Kasy w dniu 26 maja 1937 roku Zarząd Kasy podaje do ogólnej wiadomości pp. Członków z prośbą o łaskawe zgłaszanie w Sekretariacie Kasy ewentualnych poprawek na piśmie do dnia 1-go kwietnia 1938 roku.

PROJEKT STATUTU KASY OSZCZĘDNOŚCIOWO-KREDYTOWEJ PRAC. ZARZĄDU MIEJSKIEGO W WILNIE

spółdzielnia z ogran. odpow.

§ 1

Firma, siedziba i czas trwania

Na podstawie ustawy o Spółdzielniach z dnia 29 października 1920 roku w brzmieniu Obwieszczenia Min. Skarbu z dnia 16 czerwca 1934 roku istniejąca Spółdzielnia pod firmą »Kasa Oszczędnościowo-Pożyczkowa Pracowników Magistratu m. Wilna« Spółdzielnia z ograniczoną odpowiedzialnością, przyjmuje niniejszy nowy statut i nową nazwę »Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa Pracowników Zarządu Miejskiego w Wilnie«, Spółdzielnia z ograniczoną odpowiedzialnością. Siedzibą i terenem działalności Spółdzielni jest m. Wilno.

Czas trwania Spółdzielni jest nieograniczony.

§ 2

Cel

Celem Spółdzielni jest krzewienie wśród członków zasad oszczędności, dostarczania im dogodnego kredytu, propagowanie zasady współdziałania, jako metody gospodarczej społecznej i podniesienie poziomu kulturalnego swych członków. Spółdzielnia współdziała w realizowaniu tych celów ze Związkiem Zawodowym Pracowników Miejskich w Wilnie.

§ 3

Przedmiot działalności

Przedmiot działalności Spółdzielni jest:

Przez długi czas środki oświetlenia pozostawały bez zmiany.

Nie zrobiono w nich prawie żadnych ulepszeń do końca osiemnastego wieku.

Potrzeba — jak powiada przysłowie — jest matką wynalazków, to też umysł ludzki wciąż pracował, doskonaląc stare i robiąc nowe wynalazki w celu ułatwienia i zapewnienia ludziom niezbędnych potrzeb życia.

Pierwszą istotną nowością w historii oświetlenia było wynalezienie palnika Aerganda t. j. lampy, która była pierwowzorem znanej nam dziś dobrze lampy naftowej.

Mimo, że wynalezienie tej lampy przypadło na koniec XVIII wieku, to jednak z powodu braku należytych udoskonaleń i bardzo wysokiej ceny wchodzi ona w powszechne użycie dopiero w wieku XIX-tym znacznie udoskonalona i zasilana olejem mineralnym.

Od tego czasu lampę naftową dającą dobre i tanie światło można było znaleźć w każdym mieszkaniu, a wynalazek jej zawdzięczamy swemu rodakowi aptekarzowi Łukasiewiczowi. — Poza lampami naftowymi ważną zmianą w sposobach oświetlania było zastosowanie oświetlenia gazowego. Oświetlenie to zaczęto pomału wprowadzać do gmachów państwowych na ulice, a nawet i do domów prywatnych.

Ostatnim wynalazkiem w dziedzinie oświetlenia jest światło elektryczne, które znalazło szerokie zastosowanie w użytku powszechnym, szczególnie po wynalezieniu przez Edissona obecnie używanej żarówki elektrycznej.

I teraz, gdy siedzimy wieczorem w jasno oświetlonym pokoju lub idziemy przez zalane światłem elektrycznym ulice — trudno nam wyobrazić, że inaczej było przed wiekami, a nawet przed kilkudziesięciu laty.

K. P

Dnia 12-go lutego b. r. święciła Elektrownia Wileńska uroczysty jubileusz — obchodziła bowiem 35-lecie swego istnienia i pracy.

Z okazji tej wyszła nakładem Stowarzyszenia Samopomocy Pracowników Elektrowni Miejskiej w Wilnie broszura p. t. „35-lecie Elektrowni Miejskiej w Wilnie 1903 — 1938" opracowana przez p. Kazimierza Szyłejkę.

a) udzielanie kredytów w formie dyskonta weksli, pożyczek skryptowych, oraz rachunków bieżących i pożyczek zabezpieczonych bądź hipotecznie, bądź przez poręczenie, bądź zastawem papierów wartościowych wymienionych w punkcie d) niniejszego paragrafu;

b) redyskonto weksli;

c) przyjmowanie wkładów pieniężnych z prawem wydawania dowodów wkładowych imiennych, jednak bez prawa wydawania takich dowodów, płatnych okazicielowi;

d) kupno i sprzedaż na rachunek własny, oraz na rachunek osób trzecich papierów procentowych państwowych i samorządowych, listów zastawnych, akcyj central gospodarczych i przedsiębiorstw organizowanych przez spółdzielnie, ich związki lub centrale gospodarcze, oraz akcyj Banku Polskiego;

e) wydawanie przekazów i czeków oraz dokonywanie wypłat i wpłat w granicach państwa;

f) przyjmowanie subskrypcyj na pożyczki państwowe, komunalne oraz na akcje przedsiębiorstw o których mowa w punkcie d) niniejszego paragrafu;

g) zastępstwo czynności na rzecz Banku Polskiego i banków państwowych;

h) odbiór wpłat na rachunek osób trzecich, inkaso weksli i dokumentów za wyjątkiem inkasa towarowego.

§ 4

Przynależność do związku rewizyjnego

Spółdzielnia jest członkiem Związku Spółdzielni i Zrzeszeń Pracowników Rzeczypospolitej Polskiej i podlega ustawowej rewizji tegoż Związku.

ROZDZIAŁ II

§ 5

Warunki członkostwa

Członkiem Spółdzielni może być każdy pełnoletni i nie będący w konkursie, ani pod kuratelą pracownik Zarządu Miejskiego w Wilnie z tymże ograniczeniem każdy pobierający zaopatrzenie emerytalne z tytułu pracy w Zarządzie Miejskim. Jako osoby prawne mogą być członkami Spółdzielni: Związek Zawodowy Pracowników Miejskich w Wilnie, oraz wszelkie organizacje istniejące i mogące powstać na terenie Związku i posiadające odrębną osobowość prawną, przy czym każdy członek kasy winien być członkiem Związku Zawodowego Pracowników Miejskich w Wilnie.

§ 6

Przyjmowanie członków

Członków przyjmuje na podstawie odpowiedniego oświadczenia (deklaracji) Zarząd Spółdzielni. Przyjęcie winno być stwierdzone na oświadczeniu podpisem przez Zarząd z podaniem daty przyjęcia.

Każdy członek przy przystąpieniu do Spółdzielni musi wpłacić jednorazowo w gotówce wpisowe, oraz zadeklarować co najmniej jeden pełny udział.

§ 7

Rodzaj i zakres odpowiedzialności członków

Członkowie odpowiadają za zobowiązania Spółdzielni zadeklarowanymi udziałami i oprócz tego dalszą kwotą, równającą się dwukrotnej wysokości każdego zadeklarowanego udziału.

§ 8

Obowiązki członków

Członkowie są zobowiązani stosować się do przepisów niniejszego statutu, prawomocnych uchwał walnych Zgromadzeń, oraz do opartych na statucie regulaminów, zarządzeń i postanowień władz Spółdzielni.

§ 9

Wypowiedzenie członkostwa

Członek może wystąpić ze Spółdzielni za pisemnym wypowiedzeniem, złożonym co najmniej na trzy miesiące przed końcem roku obrachunkowego, jednak najpóźniej na sześć miesięcy przed rozwiązaniem Spółdzielni.

Za datę wystąpienia uważa się ostatni dzień tego roku obrachunkowego w którym upływa termin wypowiedzenia.

W razie wystąpienia członka ze Spółdzielni wszystkie jego zobowiązania wobec Spółdzielni stają się płatne z datą wystąpienia.

§ 10

Śmierć członka

Członka zmarłego uważa się za występującego ze Spółdzielni z końcem tego roku obrachunkowego w którym śmierć nastąpiła.

§ 11

Wykluczenie członka

Członek może być wykluczony ze Spółdzielni na mocy decyzji Zarządu Spółdzielni w razie:

a) złożenia niezgodnych z prawdą oświadczeń przy przystąpieniu do Spółdzielni;

b) niewypełniania zobowiązań, wynikających ze statutu;

Jest to zarys historii powstania i rozwoju Elektrowni do chwili obecnej, ujęty chronologicznie i oparty na materiale historycznym i danych cyfrowych czerpanych ze zbiorów Elektrowni.

Broszura ta bardzo starannie i czysto wydana, zaopatrzona w liczne fotografie i wykresy tworzy bardzo estetyczną całość i bezsprzecznie stanowić będzie cenną pamiątkę dla Elektrowni Wileńskiej jak i jej pracowników. K.

*

Nieraz słyszy się zdania, że praca społeczna jest noszeniem wody w przetaku. Zdania te wychodzą zazwyczaj z ust zaskorupiałych w egoizmie pesymistów i są o tyle pożyteczne, że pobudzają inaczej myślących do reakcji, do czynu, do wysiłku, który wykazuje, że jednak tak nie jest.

c) świadomego działania na szkodę Spółdzielni;

d) niewypłacalności lub utraty prawa do samodzielnego zarządzania swym majątkiem;

e) skazania prawomocnym wyrokiem sądowym za przestępstwo pospolite.

Wykluczonemu członkowi przysługuje prawo odwołania się w ciągu miesiąca od dnia otrzymania powiadomienia o wykluczeniu, do Rady Nadzorczej, która decyduje ostatecznie.

Członek, który utracił warunki wymagane w § 5 statutu, zostaje wykluczony przez Zarząd bez prawa odwołania się do Rady Nadzorczej.

Wykluczenie ma skutek z końcem tego roku obrachunkowego, w którym uprawomocniła się decyzja o wykluczeniu.

ROZDZIAŁ III

Władze Spółdzielni

§ 12

Władzami Spółdzielni są:

a) Walne Zgromadzenie,

b) Rada Nadzorcza,

c) Zarząd.

A. Walne Zgromadzenie

§ 13

Sposób zwoływania

Walne Zgromadzenie członków zwołuje Zarząd Spółdzielni. O czasie, miejscu i porządku obrad Walnego Zgromadzenia członkowie winni być zawiadomieni przynajmniej na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia za pomocą ogłoszenia.

Również w tym samym terminie winien Zarząd zawiadomić o zwołaniu Walnego Zgromadzenia Związek Spółdzielni i Zrzeszeń Pracowniczych Rzeczypospolitej Polskiej.

§ 14

Obowiązek zwoływania

Walne Zgromadzenie zwyczajne (sprawozdawcze) winno być zwoływane przez Zarząd raz na rok nie później niż w 6 miesięcy po upływie roku obrachunkowego. Walne Zgromadzenia nadzwyczajne muszą być zwołane na żądanie:

a) Rady Nadzorczej Spółdzielni;

b) $^{1}/_{10}$ części ogółu członków Spółdzielni zgłoszone w sposób przewidziany w ustawie o spółdzielniach;

c) Związku Spółdzielni i Zrzeszeń Pracowniczych Rzeczypospolitej Polskiej.

§ 15

Wyłączna kompetencja Walnego Zgromadzenia

Do wyłącznej kompetencji Walnego Zgromadzenia należy:

a) wybór i odwołanie członków Rady Nadzorczej i Zarządu Spółdzielni;

b) decydowanie o pociągnięciu do odpowiedzialności sądowej członków Rady Nadzorczej i Zarządu;

c) oznaczenie wysokości wpisowego;

d) oznaczenie wysokości miesięcznych wkładek oszczędnościowych, które każdy członek winien systematycznie lokować w Spółdzielni;

e) oznaczenie granic najwyższego kredytu, jaki może być udzielony jednemu członkowi;

f) oznaczenie najwyższej sumy zobowiązań, jakie Spółdzielnia może zaciągnąć;

g) decydowanie w sprawie nabywania, zbywania i obciążania nieruchomości oraz kapitałów hipotekowanych;

h) zatwierdzanie bilansów, sprawozdań rocznych oraz budżetu;

i) podział nadwyżki i oznaczenie sposobu pokrycia straty w granicach statutowych;

j) powzięcia uchwał w przedmiocie sprawozdania rewizyjnego;

k) zatwierdzania regulaminów dla Rady Nadzorczej i Zarządu;

l) zmiana statutu;

ł) powzięcie uchwały co do rozwiązania i likwidacji Spółdzielni.

§ 16

Zagajenie i przewodnictwo

Walne Zgromadzenie zagaja członek Zarządu Spółdzielni, a przewodniczy mu jeden z członków, wybrany przez obecnych na Zgromadzeniu i nienależący ani do Zarządu ani do Rady Nadzorczej.

Przewodniczący Walnego Zgromadzenia powołuje do przezydium dwóch asesorów i sekretarza.

Członkowie Zarządu i Rady Nadzorczej nie mogą przewodniczyć Walnemu Zgromadzeniu ani wchodzić w skład prezydium.

§ 17

Zapadanie uchwał

Walne Zgromadzenie należycie zwołane jest zdolne do powzięcia uchwał bez względu na ilość obecnych członków.

Uchwały na Walnym Zgromadzeniu zapadać mogą jedynie w sprawach objętych porządkiem obrad.

Uchwały zapadają zwykłą większością oddanych głosów, za wyjątkiem uchwał, dotyczących odwołania członków Rady Nadzorczej, zmiany statutu, oraz rozwiązania i likwidacji Spółdzielni, które to uchwały mogą być powzięte tylko w sposób przewidziany w ustawie o spółdzielniach.

§ 18

Sposób głosowania

Każdy członek Spółdzielni ma jeden głos bez względu na ilość posiadanych udziałów i może brać udział w Walnym Zgromadzeniu tylko osobiście. Głosowanie odbywa się jawnie.

Wybory do Władz Spółdzielni odbywają się jawnie. W razie sprzeciwu winny odbywać się tajnie (kartkami).

W innych sprawach tajne głosowanie obowiązuje tylko wtedy, jeżeli tego zażąda więcej niż $^{1}/_{10}$ część członków, obecnych na Walnym Zgromadzeniu.

§ 19

Uchwały Walnego Zgromadzenia

Prawomocne uchwały Walnego Zgromadzenia obowiązują wszystkich członków.

Uchwały Walnego Zgromadzenia można zaskarżyć z powodu ich niezgodności z prawem lub statutem w sposób przewidziany w art. 50 ustawy o spółdzielniach.

§ 20

Protokół Walnego Zgromadzenia

Protokół Walnego Zgromadzenia winien zawierać stwierdzenie prawidłowości zwołania Walnego Zgromadzenia i zdolności do powzięcia prawomocnych uchwał, porządek obrad, ilość obecnych członków, uchwały na Walnym Zgromadzeniu powzięte oraz ilość głosów oddanych na każdą uchwałę i ewentualne sprzeciwy zgłoszone przeciw tym uchwałom.

Protokół winien być wpisany do osobnej księgi i podpisany przez przewodniczącego, asesorów i sekretarza.

Odpis protokółu winien Zarząd w ciągu miesiąca po Walnym Zgromadzeniu przesłać Związkowi Spółdzielni i Zrzeszeń Pracowniczych Rzeczypospolitej Polskiej.

§ 21

Gdy liczba członków Spółdzielni przekroczy 500 Walne Zgromadzenie na mocy powziętej w tym celu uchwały zostanie zastąpione przez zebranie przedstawicieli, wybranych z pośród członków Spółdzielni. W tym wypadku wszystkie przepisy statutu, dotyczące Walnego Zgromadzenia będą mieć zastosowanie dla zebrania przedstawicieli, z wyjątkiem określenia i zmiany sposobu wyboru i wyboru tychże przedstawicieli, zmiany statutu Spółdzielni i powzięcie uchwały co do rozwiązania i likwidacji Spółdzielni, które to kompetencje są zastrzeżone wyłącznie Walnemu Zgromadzeniu.

§ 22

Na każdych dwudziestu członków Spółdzielni wybiera się jednego przedstawiciela, przy czym liczba przedstawicieli nie może być mniejsza trzydziestu. Ostatnia niepełna dwudziestka członków liczy się za pełną.

§ 23

Okres, na który może być wybrany członek Spółdzielni przedstawicielem nie może przekraczać trzech lat.

§ 24

Na przedstawiciela może być wybrany każdy członek Spółdzielni, który jest członkiem takowej przynajmniej od trzech lat z tym zastrzeżeniem, że członek Zarządu lub Rady Nadzorczej nie może być równocześnie przedstawicielem.

B. Rada Nadzorcza

§ 25

Skład i sposób ustępowania

Rada Nadzorcza składa się z 6-ciu członków i 3-ch zastępców, wybieranych na okres lat 3-ch przez Walne Zgromadzenie z pośród członków Spółdzielni, zwykłą większością oddanych głosów.

Co rok ustępuje 1/3 część członków i zastępców członków Rady; w pierwszych dwuch latach po wybraniu całego zespołu Rady przez losowanie, a następnie z kolei starszeństwa wyboru.

Ustępujący członkowie i zastępcy członków Rady mogą być wybrani ponownie.

W razie niemożności spełniania czasowo lub stale przez członka Rady Nadzorczej swoich funkcyj, w jego prawa i obowiązki wchodzi zastępca.

§ 26

Ukonstytuowanie się i zapadanie uchwał

Rada Nadzorcza wybiera co rok ze swego grona przewodniczącego, jego zastępcę i sekretarza.

Posiedzenie Rady zwołuje przewodniczący co najmniej raz na kwartał. Posiedzenie Rady winno być zwołane na żądanie Zarządu lub 3-ch członków Rady.

Do ważności uchwał Rady, potrzebna jest obecność większości członków Rady, w tym przewodniczącego lub jego zastępcy. Uchwały zapadają większością głosów obecnych.

Z posiedzeń i czynności Rady winny być spisywane protokóły, w których należy wymienić członków, biorących udział w posiedzeniu, oraz podać wyniki obrad.

Protokóły winny być podpisane przez wszystkich obecnych na posiedzeniu członków Rady.

§ 27

Obowiązki Rady.

Rada Nadzorcza działa na podstawie regulaminu, uchwalonego przez Walne Zgromadzenie i jest obowiązana z całą starannością i sumiennością nadzorować czynności Zarządu, oraz czuwać nad działalnością Spółdzielni.

W szczególności Rada Nadzorcza jest obowiązana:

a) opracować regulamin, który szczegółowo określi sposób prowadzenia czynności Spółdzielni ze szczególnym uwzględnieniem postępowania przy udzielaniu kredytów, oraz warunki przyjmowania i wypłacania wkładów;

b) rozpatrywać bilanse miesięczne Spółdzielni oraz przeprowadzać co najmniej dwa razy do roku (w tym raz z końcem roku obrachunkowego) szczegółową rewizję ksiąg i kontrolę całego majątku Spółdzielni;

c) sprawdzać roczne zamknięcie rachunków, inwentarz, bilans oraz rachunek strat i nadwyżek, rozpatrywać projekt i wykonanie budżetu, projekt podziału nadwyżki lub pokrycia straty i przedstawić w tych sprawach wnioski Walnemu Zgromadzeniu.

Obowiązki swe pełni Rada Nadzorcza bezpłatnie.

Rewizje przeprowadza Rada w pełnym składzie lub przez delegowanych członków Rady (Komisja Rewizyjna), a w razie potrzeby przez rzeczoznawców.

W razie powołania do rewizji rzeczoznawców, Rada Nadzorcza może wypłacić im wynagrodzenie według zasad, uchwalonych przez Walne Zgromadzenie.

§ 28

Kompetencja Rady Nadzorczej

Rada Nadzorcza rozstrzyga wszelkie sprawy poza należącymi do kompetencji Walnego Zgromadzenia.

W szczególności do obowiązków Rady należy:

1) nadzór nad czynnościami Zarządu i decyzje we wszystkich przedstawionych jej sprawach;

2) rozpatrywanie bilansów miesięcznych, sprawozdanie ksiąg i kasy w każdym czasie i według swojego uznania;

3) sprawdzanie sprawozdań rocznych, rozpatrzenie projektu podziału zysków i preliminarzy rozchodów, oraz przedstawianie tychże do zatwierdzenia Walnemu Zgromadzeniu;

4) rozpatrywanie i rozstrzyganie skarg członków na decyzję Zarządu;

5) rozpatrywanie wszelkich wniosków, podlegających uchwałom Walnego Zgromadzenia;

6) rozpatrywanie porządków, dotyczących pożyczek, wkładów, długów, czynności pośredniczących i t. p.;

7) określenie wysokości stopy procentowej na wydawane pożyczki i przyjmowane wkłady oszczędnościowe;

8) rozstrzyganie wniosków Zarządu dotyczących zapomóg;

9) zatwierdzanie regulaminu prac i podziału czynności Zarządu;

10) zawieranie wszelkich umów z członkami Zarządu;

11) przyznawanie kredytu członkom Zarządu i Rady Nadzorczej w granicach określonych przez Walne Zgromadzenie;

12) zatwierdzanie uchwał Zarządu w sprawach, dotyczących zaciągania pożyczek i lokowania wolnych funduszy;

13) zatwierdzanie uchwał Zarządu w sprawie udzielania kredytów in blanco lub kredytów na podkład weksli z jednym podpisem.

§ 29

W razie naruszenia obowiązków przez Zarząd lub wykrycie nadużyć, Rada Nadzorcza ma prawo zawieszenia w czynnościach poszczególnych członków jego jak również całego Zarządu. Najdalej w ciągu 8 dni od zapadnięcia takiej uchwały, winna Rada Nadzorcza zwołać Walne Zgromadzenie z zachowaniem przepisów § 13, dla rozstrzygnięcia sprawy i dokonania nowych wyborów. Prezes zaś Rady Nadzorczej, winien w takim wypadku objąć sprawy Zarządu do czasu zwołania Walnego Zgromadzenia.

C. Zarząd

§ 30

Skład i sposób ustępowania

Zarząd składa się z sześciu członków i trzech zastępców, wybranych przez Walne Zgromadzenie z pośród członków Spółdzielni zwykłą większością głosów na okres lat trzech, przy czym w skład Zarządu nie może wchodzić więcej niż po jednym członku z pośród władz, osób prawnych, będących członkami Spółdzielni.

Co roku ze składu Zarządu ustępują dwaj członkowie; w pierwszych dwuch latach po wybraniu całego zespołu Zarządu przez losowanie, a następnie z kolei starszeństwa wyboru. Członkowie ustępujący mogą być wybrani ponownie.

W razie ustąpienia członka Zarządu przed upływem czasu, na który był wybrany, na jego miejsce wchodzi: w pierwszych dwuch latach jeden z zastępców drogą losowania, a w latach następnych w kolejności starszeństwa wyboru.

§ 31

Podział czynności, decyzje, podpisywanie

Po każdych wyborach Zarząd wybiera z pośród siebie prezesa, jego zastępcę i sekretarza, oraz dokonuje podziału czynności pomiędzy członków Zarządu.

Posiedzenia Zarządu odbywają się w miarę potrzeby co najmniej jednak dwa razy na miesiąc.

Do powzięcia przez Zarząd prawomocnych decyzyj potrzeba zgody przynajmniej trzech członków Zarządu, w tym prezesa lub jego zastępcy. Postanowienia Zarządu wpisuje się do księgi protokółu.

Weksle, czeki, pełnomocnictwa i umowy Spółdzielni podpisują dwaj członkowie Zarządu. Korespondencję, asygnaty kasowe, pokwitowania z odbioru przesyłek pocztowych podpisuje jeden członek Zarządu.

Podpisy są składane pod pieczątką Spółdzielni.

§ 32

Kompetencje i obowiązki Zarządu

Zarząd jest organem kierowniczym i wykonawczym Spółdzielni. Zarząd reprezentuje Spółdzielnię w sądach, urzędach i wobec osób trzecich, bez osobnych pełnomocnictw, oraz prowadzi i załatwia wszystkie sprawy Spółdzielni.

W działalności swojej Zarząd winien stosować się do przepisów ustawy o spółdzielniach, niniejszego statutu i regulaminów, oraz do uchwał Walnych Zgromadzeń i Rady Nadzorczej.

W zakres działania Zarządu wchodzi:

1) zastępowanie Kasy w sądzie i poza sądem wobec władz państwowych i osób prywatnych;

2) zwoływanie Walnego Zgromadzenia;

3) przyjmowanie i wykluczanie członków;

4) rozstrzyganie spraw o zaciąganiu przez Kasę pożyczek, w granicach przez Walne Zgromadzenie określonych;

5) przyjmowanie wkładów pieniężnych;

6) udzielanie członkom pożyczek, w granicach uchwalonych przez Walne Zgromadzenie i czuwanie nad regularnym zwrotem pożyczek i w razie potrzeby o wytaczanie o zwrot ich procesu;

7) wystawianie wszelkich dokumentów prawnych (książeczki udziałowe, wkładowe, umowy względem zaciągania pożyczek i t. p.);

8) nadzorowanie, prowadzenie kasowości i rachunkowości i dbanie o bezpieczne lokowanie na procent zapasów kasowych;

9) zestawienie rachunku rocznego i bilansu Kasy za ubiegły rok i przedkładanie ich z odpowiednimi wnioskami Radzie Nadzorczej i Walnemu Zgromadzeniu;

10) rozpatrywanie podań, dotyczących zapomóg i przedstawianie ich ze swoim wnioskiem Radzie Nadzorczej do rozstrzygnięcia;

11) uchwały Zarządu w sprawach nabycia, zbycia lub obciążenia nieruchomości, wymagają zatwierdzenia Walnego Zgromadzenia;

12) przedkładanie Radzie Nadzorczej i Walnemu Zgromadzeniu wniosku w sprawach podlegających kompetencji tych organów;

13) obowiązki swoje pełni Zarząd bezpłatnie.

§ 33

Postanowienia dotyczące członków Rady i Zarządu

Członek Rady Nadzorczej względnie Zarządu nie może brać udziału w posiedzeniu, na którym są rozpatrywane i głosowane osobiste jego sprawy.

Członkowie Rady Nadzorczej i Zarządu nie mogą udzielać poręki kredytów przyznanych przez Spółdzielnię, ani też wzajemnie za siebie poręczać. Nie mogą też pozostawać między sobą w związku małżeńskim, ani też być ze sobą spokrewnieni lub spowinowaceni w linii prostej i do drugiego stopnia w linii bocznej.

§ 34

Członkowie Zarządu odpowiadają osobiście i solidarnie za szkody, wynikające z przekroczenia niniejszego statutu i jego prawomocnie zmienionych postanowień, a cały Zarząd jest odpowiedzialny przed Walnym Zgromadzeniem, względnie Zebraniem Przedstawicieli za dokładność i ścisłość bilansu, tudzież za wykonanie uchwał Walnego Zgromadzenia względnie Zebrania Przedstawicieli.

ROZDZIAŁ IV

Fundusze Spółdzielni

§ 35

Rodzaje funduszów

Fundusze Spółdzielni stanowią:
- a) fundusz udziałowy,
- b) fundusz zasobowy,
- c) fundusz amortyzacyjny,
- d) fundusze specjalne,
- e) fundusz zapomogowy.

§ 36

Fundusz udziałowy

Fundusz udziałowy tworzy się z udziałów, wpłacanych przez członków Spółdzielni.

Wysokość jednego udziału określa się na sumę złotych 100.

Każdy członek może zadeklarować dowolną ilość udziałów, które winien wpłacić jednorazowo lub ratami miesięcznymi, nie mniej niż po zł. 2.50.

Przyjęcie zadeklarowanych udziałów, winno być stwierdzone podpisem Zarządu i podaniem daty przyjęcia.

§ 37

Wypowiedzenie i zwrot udziałów

Członek wypowiadać może swoje udziały z tym, że wypowiedzenie winno nastąpić co najmniej na trzy miesiące przed końcem roku obrachunkowego.

Wypowiedzenie wszystkich udziałów jest równoznaczne z wypowiedzeniem członkostwa.

Udziały byłego członka, względnie udziały wypowiedziane, wypłaca się po zatwierdzeniu przez Walne Zgromadzenie bilansu za ten rok obrachunkowy, z końcem którego członek przestał należeć do Spółdzielni, względnie w ciągu którego nastąpiło wypowiedzenie udziałów.

Roszczenia o zwrot wypowiedzianych udziałów, przedawniają się z upływem lat pięciu od daty wystąpienia członka.

§ 38

Fundusz zasobowy

Fundusz zasobowy tworzy się:

a) z wpisowego, którego wysokość ustala Walne Zgromadzenie;

b) z corocznego przelewu części nadwyżki w wysokości ustalonej w § 50 statutu;

c) z przedawnionych udziałów i należności z tytułu dywidendy oraz nadpłat i zwrotów;

d) z nadzwyczajnych dochodów.

Fundusz zasobowy służy wyłącznie na pokrycie strat bilansowych Spółdzielni.

§ 39

Fundusz amortyzacyjny

Fundusz amortyzacyjny, powstaje z corocznych odpisów w wysokości przewidzianej w § 48 statutu i może być użyty wyłącznie na odkupienie, względnie odnowienie amortyzowanych ruchomości lub nieruchomości.

§ 40

Fundusze specjalne

Fundusze specjalne powstają z legatów, darowizn i ofiar o specjalnym przeznaczeniu, z dobrowolnych składek i potrąceń z nadwyżek.

Fundusze specjalne są przeznaczone wyłącznie na cele wskazane przy tworzeniu każdego z nich.

§ 41

Fundusz zapomogowy

Fundusz zapomogowy powstaje z corocznych 10% potrąceń na ten cel z czystego zysku Kasy i służy dla wydawania członkom Kasy, w wypadkach nagłych, bezzwrotnych zapomóg. Fundusz ten, jak również i rezerwowy, stanowi własność Kasy i członkowie jej nie mają prawa żądać podziału takowego.

§ 42

Niepodzielność funduszów

Fundusze: zasobowy, amortyzacyjny, zapomogowy i specjalny, stanowią własność Spółdzielni i w żadnym wypadku nie podlegają podziałowi między członków.

ROZDZIAŁ V

Wkłady i pożyczki

§ 43

Wkłady oszczędnościowe

Spółdzielnia przyjmuje wkłady oszczędnościowe na oprocentowanie zarówno od swoich członków jak i niečłonków i odpowiada za nie całym swym majątkiem oraz sumą łącznej odpowiedzialności członków.

Warunki przyjmowania i wypłacania wkładów oszczędnościowych, terminy ich wypowiadania oraz stosunek pogotowia kasowego do sumy wkładów, określa regulamin.

§ 44

Obowiązek zachowania tajemnicy wkładów

Wiadomości, dotyczące wkładców oraz złożonych przez nich wkładów oszczędnościowych, winny być zachowane w tajemnicy przed osobami trzeciemi, za które nie uważa się rewidentów Związku Spółdzielni i Zrzeszeń Pracowniczych Rzeczypospolitej Polskiej, lub rewidentów, wyznaczonych przez Przewodniczącego Rady Spółdzielczej; mogą być one ujawnione tylko na żądanie sądu.

§ 45

Udzielanie pożyczek

Spółdzielnia udziela pożyczek w granicach oznaczonych przez Walne Zgromadzenie. Pożyczki mogą być udzielane wyłącznie członkom Spółdzielni.

Kredyty udzielone jednemu członkowi, nie mogą przewyższać sumy pięć razy większej od uiszczonych już przez danego członka wpłat na poczet zadeklarowanych udziałów, za wyjątkiem pożyczek, udzielonych za zabezpieczeniem rzeczowym, oraz osobom prawnym.

Warunki udzielania pożyczek, rodzaje pożyczek i sposoby ich zabezpieczenia określa regulamin.

ROZDZIAŁ VI

Rachunkowość

§ 46

Prowadzenie rachunkowości

Spółdzielnia prowadzi rachunkowość i opracowuje bilanse oraz sprawozdania roczne zgodne z wymaganiami prawa i według wzorów, ustalonych przez Związek Spółdzielni i Zrzeszeń Pracowników Rzeczypospolitej Polskiej.

Księgi, rachunki i wszelkie dokumenty powinny zawsze znajdować się w lokalu Spółdzielni i mogą być wydane tylko na żądanie sądu.

§ 47

Sprawozdanie roczne

Rokiem obrachunkowym jest rok kalendarzowy.

Zarząd winien sporządzić zamknięcie rachunkowe i sprawozdanie pisemne za ubiegły rok obrachunkowy nie później jak do końca marca następnego roku.

O ileby Zarząd we wskazanym wyżej terminie bilansu i sprawozdania nie sporządził, Rada Nadzorcza może te czynności powierzyć komu innemu na koszt Zarządu.

Inwentarz, bilans oraz rachunek strat i nadwyżek winny być podpisane przez Zarząd i Radę Nadzorczą. Odmówienie podpisania wraz z motywami odmowy, winno być zaznaczone w zamknięciu rachunkowym.

§ 48

Bilans, odpisy na amortyzację

Przy zestawieniu bilansu rocznego należy przestrzegać przepisów ustawy o Spółdzielniach.

Odsetek od pożyczek zaległych nie można włączać do dochodów Spółdzielni.

Na umorzenie nieruchomości należy co rok odpisywać co najmniej 2% ceny kupna lub budowy, na umorzenie zaś ruchomości, co najmniej 10% ceny ich nabycia.

§ 49

Zasady podziała nadwyżki

Z nadwyżki wykazanej w bilansie, wydziela się co najmniej 20% na fundusz zasobowy, oraz co najmniej tę część nadwyżki, jaka przypada stosunkowo na obroty z niečzłonkami, którą w całości przelewa się do funduszu zasobowego lub specjalnych.

Dalszą część nadwyżki przeznacza się na oprocentowania udziałów (dywidenda), jednak w stosunku nie wyższym, niż wynosiła w tym roku obrachunkowym najwyższa stopa dyskontowa Banku Polskiego.

Pozostałą po wydzieleniu dywidendy resztę nadwyżki, może Walne Zgromadzenie przeznaczyć na tworzenie funduszów specjalnych na cele społeczne, oraz do podziału między członków (nadpłaty i zwroty) w stosunku do wypłaconych i pobranych przez Spółdzielnię odsetek, względnie w stosunku do dokonanych przez członka obrotów.

§ 50

Przedawnienie udziału w nadwyżce

Roszczenie członków o wypłatę ustalonego przez Walne Zgromadzenie oprocentowania udziałów, oraz wyznaczonych nadpłat i zwrotów, przedawniają się z upływem lat 5-ciu.

§ 51

Pokrycie straty

Wykazaną w zatwierdzonym bilansie stratę pokrywa się z funduszów Spółdzielni w następującym porządku:

a) z funduszu zasobowego,
b) z funduszu udziałowego,
c) z funduszów specjalnych.

Stratę pierwszego roku obrachunkowego można pozostawić do pokrycia w roku następnym.

§ 52

Nadsyłanie sprawozdań do Związku

Najpóźniej w ciągu miesiąca od daty Walnego Zgromadzenia, które uchwaliło zatwierdzenie zamknięcia rachunkowego, Zarząd Spółdzielni winien przesłać odpis sprawozdania i zamknięcia rachunkowego wraz z odpisem protokółu Walnego Zgromadzenia, które dokonało zatwierdzenia, do Związku Spółdzielni i Zrzeszeń Pracowniczych Rzeczypospolitej Polskiej.

ROZDZIAŁ VII

§ 53

Rozwiązanie, likwidacja i upadłość

Sprawy dotyczące rozwiązania, likwidacji lub upadłości Spółdzielni reguluje się według przepisów ustawy o spółdzielniach i ustaw ogólnych.

Majątek pozostały po zaspokojeniu wierzycieli przekazuje się w całości na cele społeczne, według uchwały ostatniego Walnego Zgromadzenia.

ROZDZIAŁ VIII

§ 54

Ogłoszenia

Wszelkie ogłoszenia, wymagane przez prawo, Spółdzielnia umieszcza w czasopiśmie »Spólnota Pracy«.

§ 55

Stosowanie ustaw

Sprawy nieobjęte niniejszym statutem reguluje się według przepisów ustawy o spółdzielniach i prawa bankowego.

Niniejszy statut zmieniony przez Walne Zgromadzenie w 1938 roku zastępuje poprzedni statut, wpisany do rejestru w dniu 24 maja 1928 r. za Nr. 343 — Sp.

Założycielami niniejszej Spółdzielni byli: Piotr Jastrzębski, Jan Mostejko, Marian Ciemnołoński, Maria Sienkiewiczowa, inż. Gabriel Sokołowski, Tadeusz Czerwiński, Zygmunt Struniewicz, Stanisław Januszewicz, Elżbieta Kleczkowska, Adam Rewkowski, Wacław Nowicki, Seweryna Narkiewicz-Jodko, Kazimierz Wilczewski, Józef Jachimowicz, Zygmunt Masłowski, Władysław Kozłowski, Witold Szutowicz, Józef Kostrowicki, Ignacy Kunigiel, Witold Szyszko.

*

Zgodnie z § 46 obowiązującego Statutu Kasy, Zarząd Kasy powiadamia pp. Członków, że sprawozdanie rachunkowe za rok 1937 zostało ułożone i przyjęte przez Zarząd wobec czego można je przeglądać każdemu członkowi od dnia 2 do 15. III. 1938 r. w biurze Kasy od godz. 10 do 15.

O SPRAWIE ODDŁUŻENIA

Sprawa oddłużenia już od dłuższego czasu nurtuje nasze środowisko. Przed paru laty Zarząd Związku podjął inicjatywę rozpisując ankietę o stanie zadłużenia członków.

Ankieta ta chociaż nie objęła całości członków dała jednak materiał orientacyjny wskazujący wysokość potrzebnych do tej akcji kredytów.

Obecnie na skutek dyskusji na Walnym Zgromadzeniu Kasy, Zarząd Kasy po swym ukonstytuowaniu się, podjął inicjatywę oddłużenia swych członków powołując specjalną komisję, która na dwuch kolejnych zebraniach ustaliła, że chcąc przeprowadzić oddłużenie potrzebujących tego członków potrzebny jest fundusz przeszło 200.000 zł.

Postanowiono również prosić Zarząd Związku o wysłanie delegacji łącznie z Prezesem Kasy do p. Prezydenta miasta. Delegacja miała prosić o pomoc materialną na oddłużenie z funduszów Zarządu Miejskiego.

Wobec tego jednak, że p. Prezydent ustosunkował się negatywnie do postulatu przedłożonego Mu przez Delegację i kategorycznie odmówił pomocy w tej sprawie oraz z uwagi na to, że organizacje nasze t. j. Związek i Kasa nie posiadają na cel ten tak dużych sum, a także nie mogą nigdzie uzyskać tak dużego kredytu, sprawa ta oczywiście w tak dużych rozmiarach musiała na razie upaść.

Nie znaczy to jednak, że sprawa oddłużenia nie może być podjęta w rozmiarach mniejszych i że już nic w tej dziedzinie nie można zrobić.

Rozwiązanie zagadnienia oddłużenia w pojęciu moim o tyle tylko może mieć rację o ile kredyt okazany potrzebującym będzie nisko oprocentowany a zatym:

1) należy zarzucić myśl szukania dużych kapitałów obcych, gdyż będą to kapitały wysoko oprocentowane i bardzo trudne do uzyskania,

2) szukać na cel ten kapitału własnego nisko oprocentowanego i starać się rozwiązać to zagadnienie w ramach mniejszych przychodząc z pomocą materialną tym członkom, którzy tego najwięcej potrzebują,

3) całą akcję oprzeć o istniejący fundusz zapomogowy Kasy (chociaż bardzo mały) starając się go zwiększyć rozmaitymi drogami.

W tym celu proponuję, aby p. p. członkowie, a w szczególności potrzebujący oddłużenia, zechcieli składać do Kasy swe wnioski lub projekty — za przykładem kol. Aleksandra Zienkiewicza, któremu serdecznie dziękuję w imieniu Kasy.

Wnioski te lub projekty pozwolą być może rozwiązać zagadnienie oddłużenia wspólnymi siłami.

T. Czerwiński

GŁOSY CZYTELNIKÓW

Za wiele, by umrzeć, za mało, by żyć

W początku r. b. odbył się w Warszawie Ogólnopolski Kongres Związków pracowniczych na którym uchwalono postulaty pracownicze, dyktowane nie demagogią, nie kaprysem ludzi żądnych luksusu, ale smutną koniecznością wobec niedostatku jakiego doznają pracownicy wogóle, a w szczególności pracownicy samorządowi, będący jakby pracownikami jakiejś pośledniejszej kategorii w porównaniu z pracownikami państwowymi.

Weźmy dla przykładu chociażby żądanie o zwrot opłat szkolnych za dzieci pracowników samorządowych. Czy słuszne jest, że dzieci urzędników państwowych, uposażonych znacznie lepiej, zwalniane są z połowy opłat szkolnych, tymczasem gdy dzieci pracowników samorządowych tego przywileju nie mają, a ponadto opłaty szkolne nie są przez Samorząd zwracane. — Tak jest i w wielu innych wypadkach, jak n. p. ze zniżkami kolejowymi, uzdrowiskowymi i t. p.

Niska stopa życiowa urzędnika samorządowego spowodowana niskim uposażeniem jest szkodliwa nie tylko dla niego i jego rodziny, — która tak musi układać budżet, by jako tako starczyło na najniezbędniejsze potrzeby, — ale i dla Państwa.

Niema za co kształcić dzieci, niema na potrzeby niezbędne każdemu kulturalnemu człowiekowi.

Pracownik samorządowy z rodziną skazany jest na wegetację, co nie wpływa dodatnio ani na wyniki jego pracy ani na jego wartości intelektualne, moralne ani na całą jego osobowość.

Sytuację materialną pracownika samorządowego można określić jednym wyrazem — krzywda.

Bo z tą wegetacją to nie przesada, nie frazes dla efektu, to konkret poparty dowodami.

Oto leży przede mną list adresowany do redakcji naszego pisma, list od żony jednego z długoletnich pracowników Zarządu m. Wilna, list szczery, pełen goryczy, list pisany łzami, gdy już nie starczyło sił na dalsze milczenie.

Podaję wyjątki tego listu w dosłownym brzmieniu:

Jeśli chodzi o karnawał, to mogę niektóre z „uciech“ jakie przeżywa moja rodzina, podać do szerszej wiadomości. A więc o ściągnięciu pasa nie mogę powiedzieć, bo nie nosimy, ale o ubytku na wadze dość znacznym. Nie mamy już absolutnie na czym robić oszczędności, tylko na żołądku no i na świetle, czym się stopniowo sobie, a zwłaszcza dzieciom zabija wzrok. Przy 15 św. żarówce są zmuszone odrabiać lekcje, a i tą zapala się jak najpóźniej. Z pensji po potrąceniu podatków, rat za ubranie dla dzieci, za podręczniki, za opał, pozostaje jakieś 100 zł., a nawet mniej. Jak tu opłacić z tego komorne, życie czterem osobom, szkołę za dwoje dzieci mam nieopłaconą. Zwlekać z opłatą już dłużej nie można. Żadnego warsztatu pracy w postaci: roli, handlu, przemysłu po rodzicach nie odziedziczą. Synek, który w ubiegłym roku skończył szkołę powszechną, do rzemiosła czy handlu niema zdolności, ani chęci, uczy się natomiast pilnie, ma o sobie uwagi, tak poprzednie, jak obecnie w gimnazjum »wybitnie zdolny«. I cóż z tego. Ojciec żyje i pracuje, w dodatku w Samorządzie Wileńskim, a dzieciom takich upośledzonych pracowników — prawo zniżek nie przysługuje. Na egzamin, na wstępne opłaty, trzeba było zaciągać pożyczkę, pozostało czesne w sumie 103 zł. za pierwsze półrocze. Zaczęły się biegania z podaniami najpierw do Dyrekcji gimnazjum o zniżkę, tam pierwsza odpowiedź, że d z i e c i o m p r a c o w n i k ó w S a m o r z ą d o w y c h, z n i ż k i n i e p r z y s ł u g u j ą. Drugie podanie do Kuratorium, tam już poszła i opinia o chłopcu. Wreszcie do Opieki Rodzicielskiej z prośbą o pożyczkę na opłacenie i tu po odpowiednich wywiadach udzielono na pierwsze półrocze. Przy tym są już upomnienia ze szkoły powszechnej, bo choć nie wiele, ale płacić trzeba i za drugie dziecko. Zbliża się już termin płacenia za drugie półrocze, a za pierwsze spłacono zaledwie piątą część. Tak jak pierwszego, muszą się zmarnować chęci i zdolności do nauki, drugiego, do muzyki.

Taki jest szczery, prawdziwy obrazek z życia, po 22 latach pracy w Samorządzie Wileńskim.

Kiedy mi mąż bardzo poważnie zachorował w czasie świąt, a ja na 1 stycznia b. r. otrzymałam z poborów 102 zł. po potrąceniu za światło. Doprawdy nie wiedziałam co robić, ze strachu o dach nad głową, zapłaciłam komorne, bo i tak już zaciągnęliśmy, dzieci wołają jeść, a w spożywczym sklepie nie oddano, i na chorego wydatki. Trzeba było nową pożyczkę i nowe dość wysokie procenty.

Trzeba złożyć uznanie Opiece Rodzicielskiej przy gimnazjum za samorzutne dokarmianie mego dziecka. Marnują się dzieci m. Wilna i to takie uznane za »wybitnie zdolne«, czy tu nic ambicja Opiekunów miasta nie będzie zadraśnięta. Przez kilka lat mąż mój po za godzinami urzędowymi pracuje nad nie, nie licząc sił i czasu za darmo. Za licho opłacony miesiąc, daje z siebie półtora miesiąca pracy. Weźmy lato, jak kolega w tej samej pracy ma urlop, to drugi musi pracować 11 — 12 godzin, a nawet i więcej na dobę Czy to nie krzycząca krzywda. Już od lat wyrzekliśmy się wszystkiego, co człowiekowi po za chlebem jest koniecznie potrzebne, wreszcie i na ten chleb nie starcza mimo przeciętnej pracy 10 godz. na dobę. Takie życie można porównać do życia zwierząt pociągowych i to u lichego gospodarza.

Oto są wyjątki z listu zrozpaczonej matki, żony pracownika miejskiego. — A ileż jest takich, co milczą? Co pokornie, z determinacją znoszą tę »niesprawiedliwość społeczną«, bo zaiste mają za wiele, by umrzeć, a za mało, by żyć. K.

Czytajmy i popierajmy własny organ prasowy — „Samorządowiec Wileński“.

Zarząd Związku przypomina, że:

C z a s o d n o w i ć Legitymacje członkowskie na rok 1938.

* * *

K a r t y w s t ę p u na posesję związkową dla członków rodziny członków Związku — wydaje Sekretariat Związku w godzinach urzędowych.

* * *

O r d e r y d o f i r m wydaje skarbnik kol. Władysław Szematowicz codziennie oprócz sobót, niedziel i świąt o godzinie 15-ej (3 po poł.), zaś wszelkie formalności poprzedzające otrzymanie orderu załatwia Sekretariat Związku w godzinach urzędowych.

* * *

B i b l i o t e k a Z w i ą z k o w a czynna:

Poniedziałki	od godz.	18	do	20-ej
Wtorki	»	»	12	»	15-ej
Środy	»	»	18	»	20-ej
Czwartki	»	»	12	»	15-ej
Piątki	»	»	18	»	20-ej
Soboty	»	»	12	»	13 30

Powyższe godziny czynności biblioteki obowiązują aż do odwołania.

* * *

B i l e t y d o k i n: »Helios«, »Pan« i »Casino« w cenie 55 gr. na parter, ważne na wszystkie dnie — wydaje Sekretariat Związku w godzinach urzędowych.

* * *

K o ł o S z a c h o w e przyjmuje zapisy amatorów gry w szachy, jak członków Związku tak i ich rodzin. Zapisy przyjmuje kol. Bohdan Karpiński (Referat Wojskowy).

* * *

K o ł o T e a t r a l n e przyjmuje zapisy amatorów sztuki scenicznej jak członków Związku tak i ich rodzin. Zapisy przyjmuje kierownik Koła kol. Piotr Koźlakowski (Wydział Techniczny) ewentualnie Sekretariat Związku w godzinach urzędowych.

* * *

K o ł o M u z y c z n e prowadzi dla członków Związku i ich rodzin kurs nauki gry na mandolinach, gitarach i t. p. instrumentach za opłatą 2 zł. miesięcznie od osoby. Poza tym przyjmuje zapisy już grających do orkiestry smyczkowej. Zapisy przyjmuje w Domu Związkowym we czwartki między godziną 18-tą a 20-tą kierownik Koła Muzycznego kol. Czesław Jużwiak.

* * *

K o ł o Ś p i e w a c z e przyjmuje zapisy do chóru — jak członków Związku tak i ich rodzin. Zapisy przyjmuje i informacji udziela kol. Zenon Godziejewski (Ref. Wojskowy).

WALNE ZEBRANIE KLUBU SPORTOWEGO „WILIA"

Zarząd Klubu Sportowego »Wilia« komunikuje, że w dniu 19. III. 1938 roku o godz. 18 w pierwszym i o 18.30 w drugim terminie odbędzie się w Domu Związkowym (ul. Kościuszki 14-b) Zwyczajne Walne Zebranie członków K. S. »Wilia« z następującym porządkiem dziennym:

1. Zagajenie i wybór Przewodniczącego Zebrania.
2. Odczytanie protokułu z poprzedniego Walnego Zebrania.
3. Sprawozdanie ogólne, finansowe i Komisji Rewizyjnej.
4. Budżet.
5. Wybory Zarządu, Komisji Rewizyjnej i Sądu Koleżeńskiego.
6. Wolne wnioski.

Obecność wszystkich członków zwyczajnych — konieczna.

*

Sekcja Strzelecka

Sezon sportu strzeleckiego w roku sprawozdawczym. Sekcja Strzelecka rozpoczęła treningiem do zawodów organizowanych przez Obwód Miejski L. O. P. P. w Wilnie, w dniach 2—9 maja 1937 r., na których to zawodach uzyskała II-gie miejsce, ponadto indywidualnie zajął I-sze miejsce w konk. k. b. k. s. 5 a kol. K. Kosmowski.

W dniu 30 maja Sekcja zorganizowała zawody o przechodnią nagrodę K. S. »Wilia«. W zawodach wzięło udział 21 zawodników.

Ponadto Sekcja Strzelecka odbyła 16 treningów.

Sekcja Narciarska

W roku sprawozdawczym zostały zorganizowane kursy narciarskie na które zapisało się 63 osoby.

Ze względu jednak na niesprzyjające warunki atmosferyczne wyjazdy biorących udział w kursie odbyły się pod kierownictwem instruktora zaledwie kilka razy.

Jednakże przez cały sezon zimowy co wtorki, czwartki i niedziele odbywały się wyjazdy pod kierownictwem pomocników instruktorów.

Szczególnie wycieczki niedzielne cieszyły się dużym powodzeniem. Odbyto dwie wycieczki do Nowej-Wilejki.

Z kursu dla zaawansowanych kol. Stanisław Łapiński z Oddziału Komunikacji został wysłany na kurs instruktorski i uzyskał stopień pomocnika instruktora, tak że obecnie Klub posiada już własnego instruktora uprawnionego do prowadzenia kursu narciarskiego.

W okresie sprawozdawczym szereg członków Klubu nabyło własne narty.

Sekcja Kajakowa

W sezonie letnim roku sprawozdawczego zwiększono tabor Sekcji o 7 kajaków dwuosobowych, normalnych i 1 spacerowy kajak na wiosła za łączną sumę 502 zł., tak że nie było już ze strony członków narzekań na brak kajaków.

Szczególnym powodzeniem cieszył się kajak na wiosła, nabyty pod koniec sezonu za sumę 100 zł. Jest to dowodem, że wyczuwa się brak łodzi wybitnie sportowych i spacerowych.

W okresie sprawozdawczym korzystało z kajaków klubowych 61 członków, odbyło się 361 wyjazdów przy czym przebyto ogółem około 5.000 klm.

W połowie czerwca została zorganizowana wycieczka kajakowa na jeziora Dubieńskie. Wrażenia z tej wycieczki umieszczono w Nr. 6-7 »Samorządowca Wileńskiego«.

Ponadto organizowano pomniejsze, indywidualne wycieczki na Zielone Jeziora, i t. p.

Na zakończenie sezonu poraz pierwszy urządzono zawody kajakowe dwójek Panów na dystansie 3.500 mtr.

I-sze miejsce zajęli kol. kol. Feliks Łukaszyński i Henryk Wojniusz, przebywając wymienioną przestrzeń w 16 min. 45 sek.

II-gie miejsce zajęli kol. kol. Franciszek Miećko i Antoni Słyczko, osiągając czas 16 min. 55 sek.

III-cie miejsce zdobyli kol. kol. Piotr Siewruk i Kazimierz Juniewicz w czasie 17 min. 10 sek.

Sekcja Tenisowa

Sekcja tenisowa K. S. »Wilia« posiadająca członków zwyczajnych, nadzwyczajnych i sezonowych liczyła w roku sprawozdawczym łącznie 48 członków.

Dnia 15. VI. został oddany do użytku Sekcji nowowybudowany kort tenisowy na placu Domu Związkowego.

Dnia 15. VIII. wobec rozpoczęcia budowy Stanicy Harcerskiej na Górze Bouffałowej zlikwidowano ostatecznie dwa korty z których korzystała Sekcja Tenisowa. Od tego czasu do dyspozycji członków Klubu był tylko jeden kort.

W roku sprawozdawczym na kortach Klubu przegrano przez członków 912 godzin — przez gości 151 godzin.

Staraniem Sekcji Tenisowej zorganizowany został Kurs Tenisowy dla początkujących. Na kurs zgłosiło się 25 członków. W tym celu był zaangażowany instruktor tenisowy.

Na zakończenie sezonu tenisowego urządzono turniej tenisowy Pań i Panów.

W turnieju Panów o nagrodę przechodnią brało udział 11 tenisistów. Nagrodę przechodnią i pierwsze miejsce zdobył kol. inż. Tadeusz Jasiński, II-gie miejsce zajął kol. Wacław Kochanowski, zaś III-cie kol. Olgierd Klott.

Turniej Pań o nagrodę przechodnią został przez Zarząd Klubu odwołany.

Zorganizowane natomiast rozgrywki tenisowe Pań o klasyfikację miejsc nie zostały zakończone na skutek spóźnionej pory.

Ślizgawka

W roku sprawozdawczym 1937 na terenie posesji Związkowej dzięki życzliwemu poparciu P. Prezydenta miasta została wylana ślizgawka, która cieszyła się niemałym powodzeniem wśród członków K. S. »Wilia« i Związku.

W przeciągu sezonu ślizgawka była czynna przez 40 dni i przez cały ten czas odwiedziło ją 982 osoby.

Projekt Preliminarza Budżetowego Klubu Sportowego „Wilia" na rok 1938

uchwalony przez Zarząd Klubu na posiedzeniu w dniu 25. II. 1938 r.

Dz.	TREŚĆ	Suma	Dz.	§§	TREŚĆ	Suma
	DOCHODY				WYDATKI	
I	Saldo gotówki na dzień 1. I. 1938	255.27	I		**Sekcja sportów wodnych**	**595.—**
II	Zwrot pożyczek	216.—		1	Zakup 3-ch kajaków (1 z wiosłami — zł. 150.— i 2 zwycz. à zł. 60.—)	270.—
III	Zwrot zaliczek	25.—		2	Reparacja i konserwacja kajaków	150.—
IV	Składki członowskie	900.—		3	Reparacja i konserwacja pomostu, urządzenie stojaków i t. p.	100.—
V	Opłaty za korzystanie z kajaków	300.—		4	Wynagrodzenie dozorcy	25.—
VI	Opłaty za korty tenisowe	300.—		5	Wpis do Polskiego Związku Kajakowego	10.—
VII	Opłaty ze ślizgawki	40.—		6	Nagrody i dyplomy	30.—
VIII	Subwencje i dotacje	1.—		7	Różne wydatki	10.—
IX	Różne wpływy	32.73	II		**Sekcja Tenisowa**	**855.—**
				8	Urządzenie drugiego kortu na posesji Związk.	400.—
				9	Odnowienie i konserwacja pierwszego kortu	50.—
				10	Zakup siatki poprzecznej do kortu	40.—
				11	Zakup 4-ch tuzin. piłek tenisowych à zł. 27.50	110.—
				12	Reparacja rakiet	50.—
				13	Dozór i obsługa (wynagrodzenie dozorcy i t. p.)	125.—
				14	Przygotowanie i udział w turniejach tenisow.	20.—
				15	Nagrody i dyplomy	50.—
				16	Różne wydatki	10.—
			III		**Sekcja Strzelecka**	**130.—**
				17	Zakup amunicji i tarcz	100.—
				18	Reparacja i konserwacja broni	10.—
				19	Udział w zawodach (wpisowe i t. p.)	10.—
				20	Nagrody i dyplomy	10.—
			IV		**Sekcja Gier Sportowych**	**25.—**
				21	Zakup piłek i innego sprzętu sportowego	15.—
				22	Reparacja i konserwacja sprzętu	10.—
			V		**Sekcja Sportów Zimowych**	**165.—**
				23	Urządzenie kursu narciarskiego	80.
				24	Zakup węża gumowego do ślizgawki (reszta należności)	63.—
				25	Reparacja i konserwacja łyżew	5.—
				26	Różne wydatki	17.—
			VI		**Wydatki administracyjne, kancelaryjne i gospodarcze**	**300.—**
				27	Związkowi Pracowników Miejskich za korzystanie z posesji i urządzeń	200.—
				28	Wydatki kancelaryjne i druki	40.—
				29	Różne wydatki gospodarcze i nieprzewidziane	60.—
		2.070.—				2.070.—

Skarbnik: (—) A. Notes

Prezes Klubu: (—) inż. St. Wątorski

CENA OGŁOSZEŃ poza tekstem: 1/1 strona — 80 zł., 1/2 strony — 45 zł., 1/4 strony — 25 zł., 1/8 strony — 15 zł., 1/16 strony — 8 zł.
Ogłoszenia w tekście 20% drożej. Drobne ogłoszenia za wyraz 10 groszy. Rękopisów się nie zwraca

Adres Redakcji i Administracji: Wilno, Dominikańska 2 — lokal Zw. Zaw. Pracowników Miejskich m. Wilna, tel. 7-41

Wydawca: ZW. ZAW. PRACOWN. MIEJSK. M. WILNA REDAGUJE KOMITET Redaktor odpowiedzialny: Mgr. JAN KOSTROWICKI

Tłoczono w Drukarni Archidiecezjalnej w Wilnie, ul. Metropolitalna 1. — Telefon 14-49.